

**Opmaak voor het implementatierapport van het
Verdrag van Aarhus overeenkomstig beslissing IV/4
(ECE/MP.PP/2011/2/Add.1)**

**Het hierna volgende rapport is voorgelegd namens
het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van het Koninkrijk België
overeenkomstig beslissingen I/8, II/10 en IV/4.**

Naam van de verantwoordelijke, belast met
het voorleggen van het rapport: Joanna Spanoudis

Handtekening: [handtekening toevoegen]



Datum: 25/01/2025

Implementatierapport

Gelieve de volgende details over het ontstaan van dit rapport in te vullen

Entiteit:	Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
Gewestelijk contactpunt:	
Volledige naam van de instelling:	Leefmilieu Brussel
Naam en titel van de verantwoordelijke:	Joanna Spanoudis
Postadres:	Thurn & Taxis-site Havenlaan 86C / 3000 1000 Brussel
Telefoon:	+32.2.563 41 02
Fax:	
E-mail:	aarhus@environnement.brussels

**Contactpersoon voor het gewestelijk rapport
(indien het om een andere persoon gaat):**

Volledige naam van de instelling:
Naam en titel van de verantwoordelijke:
Postadres:
Telefoon:
Fax:
E-mail:

I. Process by which the report has been prepared

Verschaf beknopte informatie over de voorbereidingsprocedure van dit rapport, alsook informatie over welke soorten overheidsdiensten geconsulteerd werden of bijgedragen hebben tot de voorbereiding, over hoe het publiek geraadpleegd werd en hoe rekening werd gehouden met de resultaten van de publieke raadpleging en over het materiaal dat gebruikt werd als basis voor de voorbereiding van het rapport.

Antwoord:

- *Het rapport wordt uitgewerkt door Leefmilieu Brussel, met raadpleging van perspective.brussels (Brusselse administratie actief op het vlak van regionale en territoriale ontwikkeling), urban.brussels (Brusselse administratie actief op het vlak van stedenbouw, roerend en onroerend cultureel erfgoed en stadsherwaardering), Brussels International (Brussels bestuur dat het buitenlandse beleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ten uitvoer legt), de Commissie voor Toegang tot Bestuursdocumenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en de Raad voor het Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.*
- *De raadpleging van de ngo's werd voorbereid door de federale overheid (zie het rapport van de Federale Overheid).*
- *Er werd een persbericht opgesteld dat in naam van de vier betrokken instanties (de federale overheid en de drie gewesten) werd verstuurd.*
- *De openbare raadpleging werd door elke instantie afzonderlijk georganiseerd en op de nationale portaalsite (national node) www.aarhus.be. De openbare raadpleging vond plaats van 21 oktober tot 25 november 2024.*
- *Samenvatting van de openbare raadpleging:*

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft 8 interventies ontvangen tijdens de fase van de openbare raadpleging. Ze komen van 7 particulieren en 1 vertegenwoordiger van een vereniging. De meeste opmerkingen van particulieren hadden betrekking op de inspraak van het publiek, in het bijzonder met betrekking tot bouwvergunningen (5 van de 7). Dit is een samenvatting van de voornaamste opmerkingen in verband met de uitvoering van het Verdrag van Aarhus (de integrale tekst van de bijdragen van het publiek is beschikbaar op de website www.aarhus.be):

Artikel 3

- Jammer dat publieke inspraak voornamelijk is voorbehouden aan mensen met een hoog sociaal-economisch profiel. Deze tendens wordt nog versterkt door de digitale kloof die het gevolg is van de snelle ontwikkeling van de technologieën.
- Suggestie om de participatie te herzien om deze toegankelijk te maken voor mensen die het geschreven woord of de officiële talen van België slecht beheersen of die geen adequate sociaal-culturele achtergrond hebben.
- Jammer dat de jaarlijkse en dus onstabiele financiering van verenigingen langetermijnplanning bemoeilijkt. Er wordt voorgesteld om een financieringsmodel voor de langere termijn aan te nemen (bv. vijfjaarlijkse basis) voor meer stabiliteit. Meer financiering voor verenigingen zou ook de ontwikkeling van instrumenten mogelijk maken om het publiek beter te informeren.
- Vraag om de bezwaarmogelijkheden voor het publiek te verbeteren om ze doeltreffender en minder duur te maken voor burgers/buurtcomités.

Artikel 4

- Men vindt dat er verwarring wordt veroorzaakt door bepaalde gemeentelijke formulieren waarin wordt gevraagd naar ‘redenen voor de aanvraag’, waardoor ten onrechte de indruk wordt gewekt dat een bepaald belang vereist is.
- Jammer dat sommige lokale overheden weigeren om elektronische kopieën van documenten te verstrekken, waardoor deze ter plaatse moeten worden geraadpleegd, wat onpraktisch is voor technische dossiers.
- Gebrek aan kennis bij sommige gemeentelijke ambtenaren van internationale verplichtingen en de implementatie daarvan in de nationale wetgeving met betrekking tot de toegang tot milieu-informatie (bv. beperking van de toegang tot informatie tot de periode van het openbaar onderzoek). Als gevolg hiervan duurt het bij gemeenten vaak lang om toegang te krijgen tot informatie en is dit moeilijk.
- Erkenning van de inspanningen op het vlak van de toegang tot informatie door de Brusselse administratie die verantwoordelijk is voor het leefmilieu.
- Jammer dat weigeringen van toegang niet altijd een duidelijke rechtsgrondslag hebben en als ze stilzwijgend zijn, kan de aanvrager de redenen voor de weigering niet kennen.
- Jammer dat het gemeentepersoneel dat ter plaatse aanwezig is wanneer er werkzaamheden worden uitgevoerd, geen informatie kan verstrekken over het betreffende project.
- Belangstelling voor de creatie van één gewestelijke interface voor toegang tot informatie, gemeenschappelijk voor de verschillende administraties die verantwoordelijk zijn voor stedenbouw, leefmilieu en ruimtelijke ordening.
- Positieve houding van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dat over het algemeen geen kosten aanrekent voor het ter beschikking stellen van documenten.

Artikel 5

- Vaststelling van een duidelijk betere terbeschikkingstelling van de plannen en verordeningen inzake de ruimtelijke ordening na de inwerkingtreding van de nieuwe wetgeving inzake openbaarheid van bestuur in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ze worden echter niet sowieso gepubliceerd onder de rubriek ‘transparantie’ op de website van de betrokken gemeenten en het is moeilijk om online of op openpermit.brussels de afgeleverde vergunningen te vinden die het voorwerp zijn geweest van een onderzoek of een effectenverslag.
- Erkenning van de vooruitgang dankzij de site openpermit.brussels, die echter beter van documenten zou kunnen worden voorzien.
- Wens om het contactpunt voor het verzenden van reacties op het openbaar onderzoek over het verslag over de uitvoering van het Verdrag van Aarhus ook op de internetpagina wordt vermeld die het onderzoek aankondigt, en niet alleen op het ontwerpverslag dat ter raadpleging wordt voorgelegd, aangezien belanghebbenden niet noodzakelijkerwijs kennisnemen van het ontwerpverslag.

Artikel 6

- Dankbaar voor de verbetering van de termijnen van het openbaar onderzoek voor projecten waarvoor een effectenstudie of -verslag moet worden opgesteld dankzij de hervorming van het BWRO in 2017.
- Jammer dat de ‘projectvergadering’ die door het nieuwe BWRO is ingevoerd, openbare instanties en aanvragers van vergunningen in staat stelt om zaken te bespreken voorafgaand aan de openbare raadpleging, maar dat het publiek daar niet bij betrokken is.
- Het belang van het gebruik van erkende adviesbureaus om de juiste evaluatie uit te voeren, wat in de praktijk niet altijd het geval is. Het is ook belangrijk om de financieringsmechanismen voor adviesbureaus te herzien om hun onafhankelijkheid te garanderen (bv. financiering via een gemeenschappelijke centrale in plaats van rechtstreeks door de aanvrager).

- Er zijn weinig substantiële veranderingen waargenomen in grootschalige projecten na een openbaar onderzoek (reacties op klachten nemen meestal de vorm aan van een gedetailleerdere uitleg van het project).
- Belang van de openbare raadpleging die zo ver mogelijk op voorhand gebeurt. Bijvoorbeeld het gebruik van een standaardmodel voor een bestek voor de uitvoering van impactonderzoeken, zoals voorzien in de nieuwe versie van het BWRO, zorgt ervoor dat het publiek de kans niet meer krijgt om zijn advies over het bestek te geven en op het juiste moment tussen te komen in de procedure.
- De bepalingen (art. 175/1 à 175/21) van het BWRO lijken onvoldoende om vast te stellen welke de specifieke mechanismen zijn die ingevoerd zijn om de vergunningsaanvrager aan te moedigen om te bepalen wie het betreffende publiek is en deze groep te informeren over het onderwerp van zijn aanvraag.
- Grootschalige projecten zouden systematisch mondeling worden voorgesteld op een informatieve vergadering voor de vergunningsaanvraag wordt ingediend, zoals in het Waals Gewest, waardoor er een betere voorlichting van en interactie met het publiek ontstaat.
- Het belang van sensibiliseren over de burgerparticipatie (processen en tools) in het bijzonder op gemeentelijk niveau en vooral in de meest achtergestelde wijken, waar de minste informatie tot doordringt.
- Bekritisieren van de praktijk van het opsplitsen van vergunningsaanvragen, waardoor in sommige gevallen de verplichting om het publiek te raadplegen kan worden omzeild.
- Jammer dat bepaalde projecten worden beschouwd als zijnde van minimaal belang geen onderwerp uitmaken van een openbare raadpleging.
- Jammer dat de vertegenwoordigers van de openbare instanties in verband met het leefmilieu regelmatig afwezig zijn bij openbare raadplegingen.
- Wens dat de gemeentelijke stedenbouwkundige diensten systematisch controleren of de dossiers volledig zijn. Deze zijn namelijk vaak onvolledig wanneer ze worden onderworpen aan openbaar onderzoek.
- Ontoegankelijkheid van documenten (vooral online) of onvolledigheid van het dossier zou bestraft moeten worden, bijvoorbeeld door de hernieuwing van de periode van het openbaar onderzoek.
- Wens dat de informatieve vergaderingen voor het publiek niet enkel kunnen plaatsvinden tijdens de werkuren zodat een zo groot mogelijk aandeel van het publiek kan deelnemen.
- Suggestie om de beslissing te melden aan zij die aan het openbaar onderzoek hebben deelgenomen. De burgers die deelnemen aan een openbaar onderzoek worden immers niet rechtstreeks geïnformeerd over de genomen beslissing. Ze moeten uitkijken naar de tijdelijke aanplakking of de desbetreffende instantie contacteren, wat vooral in vakantieperiodes problematisch is.

Artikel 7

- Jammer dat de documenten die worden voorgelegd voor openbare raadpleging vaak complex en abstract zijn, weinig rekening houdend met de lokale bezorgdheden van de burgers. Het is daarom moeilijk om het publiek te mobiliseren, voornamelijk het kwetsbare publiek.
- Suggestie om de duur van de raadplegingen te verlengen en snelle opeenvolging van meerdere grote openbare onderzoeken te vermijden.
- Vaststelling dat sommige openbare instanties de verplichting om het publiek te raadplegen omzeilen door ten onrechte aan te nemen dat bepaalde instrumenten geen ‘plannen, programma’s of beleid’ zijn zoals bedoeld in artikel 7 van het Verdrag.

Artikel 8

- De Raad voor het Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt voorgesteld als een instrument voor raadpleging, maar vertegenwoordiging van

belangen die niet uitsluitend betrekking hebben op het leefmilieu in deze Raad kan er soms toe leiden dat milieuoverwegingen naar de achtergrond verdwijnen.

Artikel 9

De leesbaarheid van de rechtspraak van de Commissie voor de toegang tot bestuursdocumenten zou kunnen worden verbeterd, met name door de beslissingen te klasseren onder een *verbo* of door een trefwoord te koppelen aan de beslissingen in plaats van zich te beperken tot een klassering op datum.

II. Particular circumstances relevant for understanding the report

Rapporteur over om het even welke bijzonderheden die relevant zijn om het rapport te begrijpen, bv. is er een federale en/of gedecentraliseerde besluitvormingsstructuur, hebben de bepalingen van het Verdrag een direct effect op de inwerkingtreding, of vormen financiële belemmeringen een opmerkelijke hindernis voor de implementatie (facultatief).

Antwoord:

Zie het antwoord in het federale rapport.

III. Legislative, regulatory and other measures implementing the general provisions in article 3, paragraphs 2, 3, 4, 7 and 8

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen voor het uitvoeren van de algemene bepalingen in paragrafen 2, 3, 4, 7 en 8 van artikel 3.

Verklaar hoe deze paragrafen geïmplementeerd werden. In het bijzonder:

(a) Met betrekking tot **paragraaf 2**, maatregelen genomen om te waarborgen dat overheidsfunctionarissen en overheidsinstanties de vereiste bijstand verlenen;

(b) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen ter bevordering van milieueducatie en milieubewustzijn

(c) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat er passende erkenning is van en steun aan verenigingen, organisaties of groepen die milieubescherming bevorderen;

(d) Met betrekking tot **paragraaf 7**, maatregelen genomen die de toepassing van de beginselen van dit Verdrag internationaal bevorderen; met inbegrip van:

(i) Measures taken to coordinate within and between ministries to inform officials involved in other relevant international forums about article 3, paragraph 7, of the Convention and the Almaty Guidelines, indicating whether the coordination measures are ongoing;

(ii) Measures taken to provide access to information at the national level regarding international forums, including the stages at which access to information was provided;

(iii) Measures taken to promote and enable public participation at the national level with respect to international forums (e.g., inviting non-governmental organization (NGO) members to participate in the Party's delegation in international

environmental negotiations, or involving NGOs in forming the Party's official position for such negotiations), including the stages at which access to information was provided;

(iv) Measures taken to promote the principles of the Convention in the procedures of other international forums;

(v) Measures taken to promote the principles of the Convention in the work programmes, projects, decisions and other substantive outputs of other international forums;

(e) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om te waarborgen dat personen die hun rechten uitoefenen overeenkomstig de bepalingen van dit Verdrag niet gestraft, vervolgd of op enige wijze gehinderd worden.

Antwoord:

a) Paragraaf 2: maatregelen genomen om te waarborgen dat de ambtenaren en instanties het publiek helpen en het gewenste advies geven

• Artikel 17, §1 van het Gezamenlijk decreet en ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie van 16 mei 2019 betreffende de openbaarheid van bestuur bij de Brusselse instellingen (hierna het GDO "Openbaarheid van bestuur") voorziet dat: "Eenieder kan, volgens de voorwaarden bepaald in dit gezamenlijk decreet en ordonnantie, elk bestuursdocument en alle milieu-informatie van een bestuurlijke overheid ter plaatse inzien, dienomtrent **uitleg krijgen** en mededeling in afschrift ervan ontvangen".

• Bij Leefmilieu Brussel staat een **dienst Info-Leefmilieu** in voor het beantwoorden van alle vragen om informatie van het publiek, hetzij rechtstreeks, hetzij door een beroep te doen op de tussenkomst van specialisten, hetzij door de aanvrager door te verwijzen naar meer aangewezen instanties. Deze dienst kan worden gecontacteerd per telefoon, e-mail, of in persoon via het loket van het informatiecentrum. Hij wordt bovendien vermeld op alle publicaties van Leefmilieu Brussel.

• Leefmilieu Brussel houdt **informatiestands** open tijdens tal van publieke evenementen die worden georganiseerd door het Instituut zelf of door andere instanties/verenigingen/organisaties (bv. Milieufest, Wereld Bodem Dag enz.). Hetzelfde geldt voor perspective.brussels (bv. Irisfeest).

• Het **onthaal van het publiek met betrekking tot de raadpleging van bepaalde specifieke documenten** (vergunningen, effectenstudies ...) wordt eveneens rechtstreeks georganiseerd in bepaalde diensten (verantwoordelijke persoon, ruimte voorzien voor raadpleging ...).

• Alle ambtenaren die in contact komen met het publiek of die specifiek werken rond informatieverspreiding, krijgen communicatieopleidingen. Een voorbeeld daarvan zijn de parkbewakers die opleidingen krijgen als "buurtagenten" zodat ze informatie kunnen verstrekken aan het publiek dat de parken bezoekt, zowel over de parken zelf (aanleg, onderhoud, flora ...) als over het leefmilieu in het algemeen. Er worden ook specifieke opleidingen gegeven bij de dienst voor externe communicatie, bv. over communicatie met de pers, digitale communicatie, het schrijven van teksten voor webpagina's. Daarnaast worden er opleidingen georganiseerd voor medewerkers van Leefmilieu Brussel om hen te helpen

informatieve teksten te schrijven voor de website, op een aangepaste, eenvoudig te begrijpen manier en toegankelijk voor personen met een handicap.

- De **website van Leefmilieu Brussel** heeft een informatief doel. Hij bevat een tabblad 'Diensten en aanvragen', met daarin onder meer een rubriek 'Advies en begeleiding' (<https://leefmilieu.brussels/burgers/diensten-en-aanvragen/advies-en-begeleiding>) waarop alle links en nuttige contacten gegroepeerd zijn waarop het publiek een beroep kan doen voor bijstand en advies, al naargelang van de betrokken thema's (luchtkwaliteit, Good Food-voeding, gebouwen en energie, beheer van natuurlijke hulpbronnen, afval en bioafval, duurzame mobiliteit, duurzame ontwikkeling). Het gaat onder meer om helpdesks en facilitatoren, begeleidingsdiensten, analysetools en netwerken voor kennisuitwisseling over de verschillende thema's. (De 'Facilitator bodems' beantwoordt bijvoorbeeld zo'n 600 aanvragen per jaar.)

De site biedt via het tabblad 'Contact' ook de mogelijkheid om rechtstreeks telefonisch of via e-mail contact op te nemen met de medewerkers van Leefmilieu Brussel via het callcenter (zie eerder). De website heeft ten slotte ook een blog om burgers te sensibiliseren en hen aan te moedigen om Brussel duurzamer te maken.

- De **website van urban.brussels** omvat drie portalen gewijd aan de thema's stedenbouw en architectuur, erfgoed en stadsvernieuwing. Deze portalen informeren het publiek over de toepasselijke wetteksten en regelgeving. Urban is ook via zijn socialemediakanalen (Facebook, Instagram, X en LinkedIn) bereikbaar om eventuele vragen van het Brusselse publiek te beantwoorden.

- De **website van perspective.brussels** informeert het publiek over de bevoegdheden van de instelling en de referentieteksten.

- In sommige gevallen worden **specifieke platformen** opgericht om bepaalde aanvragen beter te kunnen beantwoorden. Met betrekking van de kwaliteit van de bodems bijvoorbeeld, geeft het platform Brusoil (<https://brusoil.environnement.brussels/home.html>) toegang tot rapporten en documenten over bodemonderzoeken, met de mogelijkheid om vragen te stellen, bodemattesten aan te vragen, kopieën van bodemonderzoeken te bestellen enz. Het platform is zowel voor professionals als voor burgers toegankelijk en wordt zo'n 50.000 keer per jaar geraadpleegd.

- Leefmilieu Brussel en urban.brussels zijn ook via hun **socialemediakanalen** (Facebook, Instagram, X en LinkedIn) bereikbaar om eventuele vragen van het Brusselse publiek te beantwoorden. Perspective.brussels verspreidt ook heel wat informatie via sociale media.

- Om het communicatie- en begeleidingswerk van de teams van Leefmilieu Brussel te ondersteunen en een eenvoudige toegang tot de informatie te garanderen, worden er **verschillende communicatiemiddelen** ter beschikking gesteld zoals video's, grafieken, infografieken, animaties enz.

- De **brieven en e-mails** die door Leefmilieu Brussel en de andere betrokken autoriteiten worden verzonden, omvatten meldingen van informatie waarmee burgers contact kunnen opnemen met de medewerkers om meer informatie te verkrijgen. Het GDO "Openbaarheid van bestuur" bepaalt in art. 8, § 1 dat elke briefwisseling uitgaande van een bestuurlijke overheid de naam, de voornaam, de hoedanigheid, het administratief adres, het telefoonnummer en het e-mailadres van degene die meer inlichtingen over het dossier kan verstrekken moet bevatten.

- Ten slotte kennen Leefmilieu Brussel en Urban subsidies toe aan bepaalde initiatieven, onder meer om het publiek te adviseren (bv. Netwerk Wonen, Homegrade, Facilitator duurzame gebouwen voor professionals; zie verder voor het punt over de subsidies)
- De beheerders van de Directie Stadsvernieuwing (DSV) van Urban zijn vertegenwoordigd in de instanties voor burgerparticipatie van de programma's voor stadsherwaardering (wijkcomités, algemene vergaderingen van Duurzame Wijkcontracten, Stadsvernieuwingscontracten) om eventuele vragen van de bewoners over tal van onderwerpen, waaronder het milieu, te beantwoorden.
- Bovendien scheppen de programma's voor stadsherwaardering van de DSV een gunstig kader voor milieuprogramma's. Het analyserooster van de kandidatuurdossiers voor Duurzame Wijkcontracten schenkt bijvoorbeeld aandacht aan het milieuaspect en de burgerparticipatie. Dit draagt uiteindelijk dus bij tot een betere informatie van het publiek over deze onderwerpen.

b) Paragraaf 3: maatregelen genomen ter bevordering van milieueducatie en milieubewustzijn

• Algemene werkmiddelen voor bewustmaking

Leefmilieu Brussel heeft tal van werkmiddelen voor bewustmaking voor het milieu uitgewerkt (zie ook punt a) hierboven):, een zeer volledige **website** die voortdurend bijgewerkt en verbeterd wordt, een **blog** voor particulieren en professionals met inspirerende onderwerpen die op ludieke wijze willen informeren en sensibiliseren, een **YouTube-kanaal**, een **informatiebrief** waarop men zich online kan inschrijven, de tweejaarlijkse organisatie van het **Milieufest**, een evenement voor het grote publiek waarop men tal van milieuspecialisten kan ontmoeten. Zo'n 20.000 bezoekers komen hier informatie verzamelen aan de meer dan 100 stands die onder meer worden bemand door verenigingen, institutionele partners, Leefmilieu Brussel ... Die laatste biedt meerdere activiteiten aan en stelt ook tal van gratis **publicaties** ter beschikking van het publiek, over alle milieuthema's. Daarnaast stelt de informatiedienst ook regelmatig brochures op met de past om het publiek bewust te maken over al deze thema's.

Om alle bestemmingen van de milieuwetgeving te bereiken, heeft Leefmilieu Brussel ook de '[gids milieu-inbreuken](#)' gepubliceerd. Deze gids bevat de belangrijkste **milieu-inbreuken**, evenals een voorstelling van de sancties die van toepassing kunnen zijn op kleine en middelgrote ondernemingen en op de burgers (<https://leefmilieu.brussels/burgers/wetgeving/verplichtingen-en-vergunningen/gids-voor-goede-milieupraktijken-uw-rechten-en-plichten>). Er zijn ook didactische tools beschikbaar, zoals een video en een webpagina met een voorstelling van de procedure: <https://leefmilieu.brussels/pro/wetgeving/controles-en-boetes/overtredingen-inzake-milieu-en-dierenwelzijn>.

Bovendien ontwikkelt Leefmilieu Brussel ook **thematische sensibiliseringstools** en -acties, om de tenuitvoerlegging van de plannen en strategieën te begeleiden. Zo worden er acties gevoerd om de gedragsveranderingen bij de tenuitvoerlegging van de '**Good Food 2**'-strategie (duurzame voeding) te bevorderen en te begeleiden. In dit kader wordt de participatieve portaalsite <https://goodfood.brussels> permanent bijgewerkt om zowel particulieren als professionals te informeren over nieuwsfeiten, de actoren, projectoproepen,

opleidingen en regelgeving in verband met Good Food. Er worden ook heel wat hulpbronnen ter beschikking gesteld om hen te ondersteunen of te inspireren voor hun projecten. Er wordt een driemaandelijks newsletter voor professionals verspreid, er is een Facebook-pagina die zich voornamelijk tot het brede publiek richt, de webapplicatie “Recepten 4 Seizoenen”, er worden technische gidsen en fiches verspreid voor zowel particulieren als professionals (gids voor kantines, fiches voor de productie ...), een netwerk van vrijwilligers (de Moestuingidsen) is aanwezig tijdens evenementen in Brussel en kunnen het hele jaar door het publiek worden aangesproken voor praktische vragen over landbouw. Ten slotte worden er ook promotiecampagnes voor restaurants met het Good Food-label georganiseerd en er is een campagne over voedselverspilling gepland voor 2025.

Perspective.brussels organiseert ook verschillende soorten evenementen voor de bewustmaking van het publiek: informatiesessies, debatten, tentoonstellingen ...

- **Sensibilisering van de scholen:**

De website van Leefmilieu Brussel bevat een rubriek die volledig gewijd is aan het onderwijs (<https://leefmilieu.brussels/onderwijs>), waar thematische pedagogische dossiers (water, lawaai, afval, energie, voeding enz.), communicatiemiddelen voor scholen, schriftjes en voor de scholieren, spelletjes enz. ter beschikking worden gesteld. De rubriek biedt ook bijscholing voor onderwijzers, er is een mogelijkheid om schoolbezoeken te organiseren, en er is informatie over projectoproepen die zich tot de onderwijssector richten (bv. voor de vergroening van speelplaatsen).

Daarnaast zijn er ook een website en **blog** gericht op Brusselse leerkrachten die zich inzetten voor milieueducatie (<https://www.bubble.brussels/>). Die biedt onder meer hulpbronnen voor de voorbereiding van lessen en geeft toegang tot een netwerk, om scholen te helpen deel te nemen aan de ecologische transitie. Een nieuwsbrief (5 uitgaven per jaar) informeert iedereen die dat wenst over de verschillende aspecten van milieueducatie.

Leefmilieu Brussel huisvest in haar gebouwen ook een permanente gratis **tentoonstelling** die jongeren moet sensibiliseren rond de klimaatuitdagingen, in de vorm van een **interactieve activiteit** (<https://www.belexpo.brussels/nl>). Groepjes bezoekers krijgen een digitale armband en moeten opdrachten uitvoeren om de levenskwaliteit in de stad te verbeteren en tegelijk de CO₂-uitstoot terug te dringen. Om hun opdrachten te volbrengen experimenteren de jongeren met concrete oplossingen rond diverse thema's zoals het klimaat, luchtvervuiling, geluidshinder, mobiliteit, groene ruimten, voeding, huisvesting enz.

Elk jaar biedt Leefmilieu Brussel thematische projectbegeleiding aan in de scholen van het verplichte onderwijs, via de financiering van vzw's met deskundigen. Bedoeling hiervan is om leerlingen en educatieve teams te helpen om te kunnen handelen ten gunste van het klimaat. Daarnaast wordt het Ecoschools-programma aangeboden om aan elke schoolgemeenschap die dat wenst deel te nemen aan een traject voor een ecologische voorbeeldfunctie en sensibilisering op lange termijn.

Naast deze pedagogische hulpmiddelen financiert Leefmilieu Brussel twee kenniscentra voor milieueducatie (een Franstalig en een Nederlandstalig), met adviesdiensten, pedagogisch toezicht, de creatie van hulpmiddelen en opleidingen, en een Gewestelijk Centrum voor Ecologie-Initiatie, gespecialiseerd in het begrip van ecosystemen en de natuur.

Ten slotte draagt het Brussels Gewest actief bij aan het Samenwerkingsakkoord tussen Gewesten en Gemeenschappen. Dit akkoord heeft tot doel informatie-uitwisselingen te

versterken tussen de autoriteiten op het vlak van bewustmaking en milieueducatie en om scholen structureel te ondersteunen op het vlak van ecologisch beheer.

• **Werkmiddelen voor de informatie en bewustmaking van ondernemingen:**

Sinds 2022 gebruikt Leefmilieu Brussel nieuwe digitale tools voor de communicatie met ondernemingen, om beter te voldoen aan de behoeften van deze doelgroep. Zo wordt er elke maand een algemene informatiebrief verstuurd (om te communiceren over belangrijke informatie voor professionals, en er worden ook regelmatig thematische informatiebrieven (bv. over de EPB, duurzame overheidsopdrachten ...) verzonden. De website van Leefmilieu Brussel omvat ook een portaalsite voor professionele gebruikers, georganiseerd per beroepssector (<https://leefmilieu.brussels/pro>) Ook sociale media worden ingezet om professionele doelgroepen te sensibiliseren, met inhoud die het doel werkelijk aanspreekt, voornamelijk via LinkedIn. Ten slotte kunnen professionals hun kennis over de thema's die hen interesseren verder verdiepen via een **blog** (<https://leefmilieu.brussels/blog-pro>) en een **podcast**.

Daarnaast worden elk jaar tal van **campagnes** en project gevoerd voor professionele doelgroepen, met 360°-communicatie om de doelgroepen op een aantrekkelijke manier te informeren.

Voor sommige thema's (bv. de renovatie van gebouwen, bodemverontreiniging of nog de Shifting Economy, de strategie voor de economische transitie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) werden zeer specifieke kanalen gecreëerd (website, informatiebrieven, sociale media) om de doelgroepen op gesegmenteerde en specifieke wijze te bereiken voor elk thema.

Voorbeelden van andere specifieke informatiesites:

- de website van het label "Ecodynamische onderneming" dat Leefmilieu Brussel toekent aan ondernemingen die zich vrijwillig inzetten in een proces voor ecologisch beheer (<https://www.ecodyn.brussels/>);
- de website van de Gids Duurzame Gebouwen die professionals in de bouwsector wil bijstaan bij duurzame renovaties (<https://gidsduurzamegebouwen.brussels/>);
- de website van het "Renolution"-initiatief (<https://renolution.brussels/nl>);
- de website van de "Nature Academy" (<https://www.nature-academy.brussels/>);
- de website van Good Food (<https://goodfood.brussels/nl?domain=cit>);
- de website van "The Bike Project" (<https://thebikeproject.brussels/home/>);
- ...

De sensibilisering van professionals betreft alle door Leefmilieu Brussel behandelde thema's.

Leefmilieu Brussel organiseert ook **colloquia, studiedagen of opleidingen** allerhande die bestemd zijn voor een publiek van specialisten, voor ondernemingen, voor het grote publiek ... Zo zijn er bijvoorbeeld opleidingen voor afvalbeheerders, voor de referentiepersonen voor versterkte geluiden, voor professionals in de bouwsector (architecten, ingenieurs, technische studiebureaus, installateurs, professionele uitvoerders en hun vertegenwoordigers, gebouwbeheerders, enzovoort).

Urban.brussels heeft van 2016 tot 2019 elk jaar een projectoproep gelanceerd (Be.exemplary) die tot doel had **bouw- en renovatieprojecten** te stimuleren en te vermenigvuldigen die voldoen aan de vele varianten van een duurzame stadsontwikkeling in

het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en om (via subsidies) de voorstellen te belonen die leiden tot de realisatie van de Brusselse uitdagingen. Meerdere projecten lopen nog altijd en hier werd over gecommuniceerd in 2023. Het programma Archiweek zet regelmatig de projecten van Be.exemplary in de kijker.

Als subsidiërende overheid steunt de DSV van Urban vzw's die communiceren, sensibiliseren en actie ondernemen rond milieukwesties. In het kader van deze programma's ontvangen de gemeenten een subsidie van 10% van het bedrag van de projecten voor de coördinatie en de communicatie met de burgers, en dus ook voor een deel voor het milieuluk.

In alle programma's (Duurzame Wijkcontracten, Stadsvernieuwingscontracten, Stadsbeleid Pijler 2) speelt het milieuaspect een belangrijke rol. Dit kan op verschillende manieren tot uiting komen:

- Thematische projectoproep (project voor gedeelde tuin, bloemenperken in boomvakken, afvalbeheer, begeleiding bij renovatie ...);
- Participatief budget voor operaties in verband met het milieu;
- Subsidies aan Leefmilieu Brussel (in het kader van Stadsvernieuwingscontracten).

c) Paragraaf 4: maatregelen genomen om te waarborgen dat er passende erkenning is van en steun aan verenigingen, organisaties of groepen die milieubescherming bevorderen

Er worden tal van **subsidies** uitgekeerd aan verenigingen die actief zijn in het domein van het leefmilieu. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft via de ordonnantie van 04/09/2008 betreffende de subsidiëring van de verenigingen en projecten ter verbetering van het stadsmilieu en het leefklimaat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een erkenningsprocedure ingevoerd bestemd voor vzw's met zetel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en waarvan het maatschappelijk doel betrekking heeft op de verbetering van het stadsmilieu en het leefklimaat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze erkenning biedt de verenigingen de mogelijkheid om een vijfjarige subsidie aan te vragen om hun basisopdrachten te ondersteunen. De procedure en de documenten zijn beschikbaar op de website van Leefmilieu Brussel: <https://leefmilieu.brussels/pro/diensten-en-aanvragen/premies-en-financiele-steun/subsidie-voor-basisopdrachten>.

Tal van verenigingen ontvangen werkingssubsidies of subsidies voor specifieke acties in verschillende thema's van het leefmilieu:

- Bevordering van de duurzame renovatie van woningen: verschillende verenigingen worden gefinancierd door Leefmilieu Brussel om informatie-, advies- en begeleidingsdiensten te ontwikkelen voor Brusselse gezinnen, in het kader van hun initiatieven voor de renovatie van hun woning, om de energieprestaties ervan te verbeteren, evenals alle aspecten die verband houden met duurzaam bouwen (waterrecuperatie, akoestiek enz.).
- Promotie van het REG (Rationeel EnergieGebruik), het gebruik van gerenoveerde gebouwen en van alternatieve energiebronnen: verschillende Brusselse verenigingen zijn belast met een opdracht van informatie over energie met betrekking tot specifieke onderwerpen of gericht tot specifieke doelgroepen.
- Steun voor de toegang tot energie: verschillende verenigingen en instanties worden door Leefmilieu Brussel gefinancierd om Brusselaars te informeren en te adviseren over hun energiefactuur (begrip, keuze van een leverancier, administratieve procedures ...) en om een

kwetsbaar publiek met betalingsmoeilijkheden te begeleiden (doorverwijzing naar beschermingsmaatregelen ...).

- Een aantal verenigingen krijgt een toelage voor de organisatie van milieueducatieve activiteiten (kinderboerderij, schoolactiviteiten of –ateliers, documentatiecentrum, conferenties ...), begeleide fietstochten in de parken, begeleide wandelingen in het Zoniënwoud ...

- Leefmilieu Brussel steunt ook in het domein van de sociale economie een aantal projecten (hergebruik van afval, rationeel energiegebruik ...) en het subsidieert verenigingen die op dit gebied actief zijn.

- Er worden ook subsidies toegekend aan verenigingen die de verbetering van de stedelijke omgeving en het levenskader in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot doel hebben.

Overeenkomstig het GDO “Openbaarheid van bestuur” (art. 6, § 1, 2°) wordt een inventaris van de subsidies gepubliceerd op de website van Leefmilieu Brussel, met vermelding van de begunstigde, het voorwerp van de subsidie en het bedrag (<https://leefmilieu.brussels/pro/transparantie>).

De **toegang tot informatie** is trouwens erkend voor alle verenigingen dankzij de ruime definitie van ‘publiek’ in het GDO “Openbaarheid van bestuur” (art. 4, 12°): “één of meer natuurlijke of rechtspersonen en hun verenigingen, organisaties of groepen”, evenals de definitie van de ‘aanvrager’ (art. 4, 11°): “elke natuurlijke of rechtspersoon die om een bestuursdocument of milieu-informatie verzoekt”.

De instellingen die actief zijn in het domein van het leefmilieu worden bovendien, net zoals andere Brusselse actoren, vertegenwoordigd in de **Raad voor het Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**. Deze raad moet advies uitbrengen over wetsontwerpen en over ontwerpen van plannen en programma’s die worden aangenomen door de Brusselse Regering. De raad werd opgericht door het Besluit van 15 maart 1990 van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve, die verantwoordelijk is voor de oprichting, samenstelling en werking van deze raad.

d) Paragraaf 7: genomen maatregelen die de beginselen van dit Verdrag internationaal bevorderen

Binnen Leefmilieu Brussel verzekert het **Departement Internationaal en Juridisch (hierna “DIJ”)** met name de coördinatie van de supragewestelijke activiteiten. In dat opzicht maakt het voornamelijk gebruik van twee tools die continu geüpdatet worden om te verzekeren dat de medewerkers geïnformeerd worden over de internationale instanties:

- Een mailinglijst die identificeert de medewerkers aan wie, al naargelang van het thema in kwestie, elk type relevante informatie die het departement ontvangt of proactief verkrijgt moet worden overgemaakt;
- De lijst van de vertegenwoordigers van Leefmilieu Brussel in de supragewestelijke organen die identificeert de vertegenwoordigers van LB in de supragewestelijke organen om te verzekeren dat ze geïnformeerd worden en de belangen en standpunten van Leefmilieu Brussel/het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op coherente wijze verdedigen.

Een wordt een wekelijks **persoverzicht** opgesteld met artikels in de media over thema's zoals leefmilieu, energie, dierenwelzijn en landbouw met een Europees perspectief en dit wordt aan de betrokken medewerkers bezorgd.

De informatie die verspreid wordt via het DIJ vormt een aanvulling bij de informatie die de medewerkers zouden kunnen ontvangen via andere kanalen, zoals de nationale/internationale **werkgroepen**.

Minstens twee keer per jaar (januari en september) worden de **Europese en internationale prioriteiten** voorgesteld aan de Directieraad van Leefmilieu Brussel. Specifiekere dossiers of dossiers van bijzonder belang kunnen het voorwerp uitmaken van een specifieke voorstelling. Er worden ook **informatiesessies** georganiseerd rond emblematische dossiers, zodat de betrokken eenheden hieraan kunnen deelnemen.

Binnen perspective.brussels zorgt de Cel internationaal, Europa en interregionaal voor de vertegenwoordiging van het Gewest in diverse Europese instanties (op het niveau van de Raad van Europa en de Europese Commissie) die zich bezighouden met stedelijke en territoriale ontwikkeling. Deze cel informeert de medewerkers van Perspective over de beleidslijnen, regelgeving en beslissingen die door deze instanties worden genomen en geeft de voornaamste bekommernissen van het Gewest inzake stadsontwikkeling door. Voor de informatieverspreidingsstools heeft deze cel een internationale taskforce opgericht met een vertegenwoordiger van elk departement om de informatie te delen en te verspreiden binnen Perspective, maar ook om de prioritaire behoeften en onderwerpen te verzamelen die moeten worden aangekaart bij de internationale en Europese instanties en netwerken. Deze cel heeft ook tal van artikels en publicaties gepubliceerd op zijn website en sociale media, om het publiek te sensibiliseren en te informeren over de Europese en internationale beleidslijnen en regelgeving op het vlak van ruimtelijke ordening, zoals de Stedelijke Agenda voor de EU en het Leipzig Charter voor duurzame steden.

Perspective.brussels organiseert ook informatiesessies over de voornaamste uitdagingen, waaronder de Europese en internationale regelgeving en beleidslijnen. Het gaat om korte sessies, online, in de vorm van "flashberichten" voor de medewerkers van Perspective, en langere sessies, met fysieke aanwezigheid, voor presentaties en uitwisselingen met de andere administraties.

Het departement Internationaal en Juridisch van Leefmilieu Brussel en de Cel internationaal, Europa en interregionaal van Perspective staan overige in contact met andere Brusselse besturen, waarin ze communiceren met **Europese en internationale correspondenten**. Onder deze besturen vermelden we met name Brussels International (<https://international.brussels/>), dat instaat voor de coördinatie van alle Europese en internationale relaties van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en zijn vertegenwoordiging in de wereld. Er worden twee keer per jaar vergaderingen van de Europese correspondenten georganiseerd door de Directie Europa, die onder meer is samengesteld uit de afvaardiging van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bij de Europese Unie, om de prioriteiten van de toekomstige Europese voorzitterschappen voor te stellen. Er wordt ook tweemaal per jaar een vergadering over de externe relaties van de Europese Unie georganiseerd, waarbij de verschillende administraties worden geïnformeerd over de nieuwe internationale ontwikkeling. Daarbij krijgt ook Leefmilieu Brussel de mogelijkheid om prioriteiten en nieuwigheden te delen.

Op Belgisch niveau worden tweemaal per jaar (doorgaans in januari en juli) de **Europese en multilaterale prioriteiten** voorgesteld aan de betrokken partijen in het kader van een evenement van het CCIM (Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid), de zogenaamde “stakeholders dialogue”.

In het kader van het **Belgische voorzitterschap van de EU** heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest actief bijgedragen aan de laatste stakeholders dialogue. Tijdens andere evenementen in het kader van het Belgische voorzitterschap in 2024 konden Europese partners die zich inzetten voor de bescherming van het leefmilieu bij elkaar worden gebracht (bv. EEB, AEE, IUCN). Perspective.brussels heeft rond de grote thema's in verband met ruimtelijke ordening gewerkt, en met name de link met de milieuthema's, via de organisatie van een seminarie voor stedenbouwkundige agentschappen van verschillende Europese steden en diverse Europese, Belgische en Brusselse actoren. Dit seminarie behandelde cruciale thema's in verband met stadsontwikkeling en de band met het milieu, waaronder stedelijke wildgroei, groene en blauwe corridors, en de integratie ervan in het lokale beleid. Er werden ook een Europese studie en workshop georganiseerd over de impact van de Europese regelgeving en beleidslijnen, onder meer in het milieudomein, op de bodembestemming in steden.

Nog altijd in het kader van het Belgische voorzitterschap van de EU heeft de Cel internationaal, Europa en interregionaal van perspective.brussels informatievideo's voor het grote publiek gepubliceerd over het Belgische voorzitterschap, de behandelde uitdagingen en de thema's in verband met ruimtelijke ordening. Deze video's hebben ook gewezen op de invloed en de impact van de beleidslijnen, regelgeving en Europese financieringen op het stads- en milieubeheer in het Gewest.

e) Paragraaf 8:

Deze constitutionele garanties zijn effectief. De regels voor de bescherming van persoonsgegevens bij Leefmilieu Brussel garanderen dat er geen behandeling van persoonsgegevens plaatsvindt met nadelige of andere doeleinden wanneer personen hun recht op informatie, op deelname of op de toegang tot het recht uitoefenen.

Eenzijds past Leefmilieu Brussel de principes van de AVG toe. Gegevens worden verwerkt volgens de principes van wettigheid, loyaliteit en transparantie.

Anderzijds zijn zowel de statutaire als contractuele medewerkers van Leefmilieu Brussel verplicht tot geheimhouding in het kader van de verwerking van dossiers, onder meer op grond van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 maart 2018 houdende het administratief statuut en de bezoldigingsregeling van de ambtenaren van de instellingen van openbaar nut van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Bovendien moeten de Brusselse autoriteiten bepaalde verplichtingen inzake de bescherming van klokkenluiders naleven.

IV. Obstacles encountered in the implementation of article 3

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van bovenstaande paragrafen van artikel 3.

Antwoord:

De bijzondere periode met beperkingen als gevolg van de COVID-pandemie ging gepaard met bepaalde hindernissen voor de implementatie van de toepassingsmaatregelen van artikel

3, met name op het vlak van sensibilisering, educatie en hulp/advies aan het publiek (bv. verplichte sluiting van de fysieke loketten, annulering van bewustmakingsevenementen, verminderde verspreiding van brochures via fysieke evenementen, enz.). Verschillende acties werden dan vervangen door digitale initiatieven (bv. webinars online). De situatie werd weer normaal aan het einde van de periode met beperkingen en er werden bijkomende inspanningen geleverd op het vlak van ontwikkelingen en de digitale toegankelijkheid (zie hierboven beschreven maatregelen).

V. Further information on the practical application of the general provisions of article 3

Verschaf verdere informatie over de **praktische toepassing van de algemene bepalingen van artikel 3**.

Antwoord:

In de bijzondere context van het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie (januari-juni 2024) werd een reeks (interne en externe) communicatieacties, opleidingen en evenementen georganiseerd bij Leefmilieu Brussel, in samenwerking met andere entiteiten, waaronder perspective.brussels, met het oog op bewustmaking rond Europese beslissingsprocessen, de betrokkenheid van Leefmilieu Brussel en het Gewest bij de Europese milieu-uitdagingen. Het was ook de bedoeling burgers te informeren over de impact van Europese beslissingen in verband met het milieu op hun dagelijkse leven. (Meer informatie: <https://perspective.brussels/nl/stedelijke-uitdagingen/international/voorzitterschap-van-de-raad-van-de-europese-unie>).

VI. Website addresses relevant to the implementation of article 3

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

<https://leefmilieu.brussels/blog>
<https://leefmilieu.brussels/pro>
<https://leefmilieu.brussels/blog-pro>
<https://leefmilieu.brussels/onderwijs>
<https://leefmilieu.brussels/burgers/diensten-en-aanvragen/advies-en-begeleiding>
<https://leefmilieu.brussels/pro/diensten-en-aanvragen/advies-en-begeleiding>
<https://leefmilieu.brussels/onderwijs/begeleiding-en-vorming>
<http://urban.brussels/>
<https://stedenbouw.irisnet.be/>
<https://wijken.brussels/>
<https://erfgoed.brussels/>
<https://be.brussels/nl>
<https://www.lez.brussels/mytax/nl>
<https://mobilite-mobiliteit.brussels/nl/good-move>
<https://perspective.brussels/nl>
<https://leefmilieu.brussels/belgisch-voorzitterschap-eu>

VII. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on access to environmental information in article 4

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over toegang tot milieu-informatie in artikel 4.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 4 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. In het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - (i) iedereen toegang heeft tot informatie zonder dat men een bepaald belang moet aantonen;
 - (ii) afschriften van de feitelijke documentatie die deze informatie bevat of omvat, verschaft worden;
 - (iii) de informatie in de verzochte vorm verschaft wordt;
- (b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat de termijnen, bepaald in **paragraaf 2**, gerespecteerd worden;
- (c) Met betrekking tot **paragrafen 3 en 4**, maatregelen genomen om:
 - (i) uitzonderingen op de (verzoeken tot) openbaarmaking te bepalen;
 - (ii) te waarborgen dat de belangenafweging op het einde van paragraaf 4 toegepast wordt;
- (d) Met betrekking tot **paragraaf 5**, maatregelen genomen om te waarborgen dat een overheidsinstantie die de verzochte milieu-informatie niet bezit, de nodige actie onderneemt;
- (e) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om de plicht tot opsplitsing en het beschikbaar stellen van informatie te implementeren;
- (f) Met betrekking tot **paragraaf 7**, maatregelen genomen om te waarborgen dat weigeringen voldoen aan de termijnen en de andere vereisten met betrekking tot weigeringen;
- (g) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om te waarborgen dat aan de vereisten in verband met het heffen van kosten wordt voldaan.

Antwoord:

Deze bepalingen werden omgezet in het GDO "Openbaarheid van bestuur".

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - (i) iedereen toegang heeft tot informatie zonder dat men een bepaald belang moet aantonen;

Zie de definitie van “publiek” in het GDO “Openbaarheid van bestuur” (art. 4, 12°): “één of meer natuurlijke of rechtspersonen en hun verenigingen, organisaties of groepen”, en de definitie van “aanvrager” (art. 4, 11°): “elke natuurlijke of rechtspersoon die om een bestuursdocument of milieu-informatie verzoekt”. Er is geen melding van een bijzonder belang dat moet worden aangetoond.

Leefmilieu Brussel beschikt op zijn website over een pagina getiteld “Toegang tot milieu-informatie” die elke stap van de procedure voor de toegangsaanvraag duidelijk uitlegt. Deze pagina bevat informatieaanvraagformulieren die moeten worden ingevuld door de burger, zonder enige vermelding van een belang van de burger om de gezochte informatie op te vragen. Het belang van de burger bij het opvragen van milieu-informatie is dus geen toegangsvoorwaarde, noch in de Brusselse wetteksten, noch in de interne toegepaste procedures.

(ii) afschriften van de feitelijke documentatie die deze informatie bevat of omvat, verschaft worden;

Art. 17, §1 van het GDO “Openbaarheid van bestuur” luidt: “Eenieder kan, volgens de voorwaarden bepaald in dit gezamenlijk decreet en ordonnantie, elk bestuursdocument en alle milieu-informatie van een bestuurlijke overheid ter plaatse inzien, diensomtrent uitleg krijgen en mededeling in afschrift ervan ontvangen.”

Art. 19, §5 van het GDO “Openbaarheid van bestuur” bepaalt verder dat: “[...]de afwijzing van de vraag om mededeling in afschrift van een bestuursdocument of milieu-informatie niet noodzakelijk inhoudt dat de vraag om inzage van dat document of die milieu-informatie of uitleg erover afgewezen wordt” en ook dat:

“[w]anneer [...] een bestuursdocument of milieu-informatie slechts voor een deel aan de openbaarheid moet of mag worden onttrokken, wordt de inzage, de uitleg of de mededeling in afschrift tot het overige deel beperkt.”

(iii) de informatie in de verzochte vorm verschaft wordt;

De informatie wordt in principe meegedeeld in de gevraagde vorm. In het tegenovergestelde geval wordt een rechtvaardiging aangereikt, cf. art. 21 van het GDO “Openbaarheid van bestuur”: “elke weigering om de verzochte informatie geheel of gedeeltelijk of in de gevraagde vorm of het gevraagde formaat beschikbaar te stellen, wordt schriftelijk binnen de termijn [...] aan de aanvrager meegedeeld. De kennisgeving vermeldt op duidelijke, precieze en volledige wijze de redenen voor de weigering en wijst op het bestaan van het beroep [...]”.

(b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat de termijnen, bepaald in **paragraaf 2**, gerespecteerd worden;

Behoudens bijzondere complexiteit wordt de gevraagde informatie zo snel mogelijk meegedeeld, en in elk geval binnen de maand na de aanvraag. Er zijn ook versnelde en noodprocedures voorzien; zie art. 20 van het GDO “Openbaarheid van bestuur”. De informatie over de termijnen wordt vermeld op de aanvraagformulieren die ter beschikking worden gesteld van het publiek.

De informatie over termijnen wordt vermeld op de aanvraagformulieren die ter beschikking worden gesteld van het publiek.

(c) Met betrekking tot **paragrafen 3 en 4**, maatregelen genomen om:

(i) Het mogelijk te maken een verzoek te weigeren;

De redenen en voorwaarden voor weigering worden opgesomd in artikel 19 van het GDO “Openbaarheid van bestuur”:

§ 1. De bestuurlijke overheid mag een vraag om inzage, uitleg of mededeling in afschrift van een bestuursdocument of milieu-informatie afwijzen in de mate dat de vraag :

1° een bestuursdocument of milieu-informatie betreft waarvan de openbaarmaking, om reden dat het document niet af of onvolledig is, tot misvatting aanleiding kan geven. Desgevallend vermeldt de bestuurlijke overheid de naam van de instantie die verantwoordelijk is voor de voorbereiding van de documenten of informatie, alsmede het geschatte tijdstip van voltooiing ;

2° advies of een mening betreft die uit vrije wil en vertrouwelijk aan de overheid is meegedeeld ;

3° kennelijk onredelijk is ;

4° te algemeen geformuleerd blijft, ook na toepassing van artikel 20, § 3.

§ 2. [...]

§ 3. De bestuurlijke overheid wijst de aanvraag om inzage, uitleg of het ontvangen van een afschrift van een milieu-informatie af, wanneer zij heeft vastgesteld dat het publiek belang van de openbaarmaking niet opweegt tegen de bescherming van een van de volgende belangen :

1° het vertrouwelijke karakter van de beraadslagingen van de overheid wanneer deze vertrouwelijkheid bij wet geboden wordt ;

2° de internationale betrekkingen en de openbare veiligheid ;

3° de rechtsgang, de mogelijkheid voor een persoon om een eerlijk proces te krijgen of de mogelijkheid voor een overheid om een onderzoek van strafrechtelijke of disciplinaire aard in te stellen ;

4° de vertrouwelijkheid van commerciële of industriële informatie wanneer deze vertrouwelijkheid bij de gewestelijke of Europese wetgeving geboden wordt om een gewettigd economisch belang te beschermen ;

5° de vertrouwelijkheid van persoonsgegevens en dossiers betreffende een natuurlijk persoon wanneer deze persoon geen toestemming heeft gegeven voor de openbaarmaking van deze informatie en de vertrouwelijkheid van deze informatie bij de gewestelijke of Europese wetgeving geboden wordt ;

6° de belangen of de bescherming van iedere persoon die de gevraagde gegevens op vrijwillige basis heeft verstrekt zonder daartoe te zijn verplicht door de wet of zonder dat de wet hem daartoe kan verplichten, tenzij deze persoon toestemming heeft gegeven voor de openbaarmaking van deze gegevens ;

7° de bescherming van het milieu waarop de gevraagde informatie betrekking heeft, zoals de habitat van zeldzame soorten.

De bestuurlijke overheid kan zich niet baseren op de punten 1°, 4°, 5°, 6° of 7° om een aanvraag te verwerpen, wanneer die betrekking heeft op informatie over emissies in het milieu.

§ 4. [...]

§ 5. [...]

Wanneer met toepassing van de paragrafen 2, 3 en 4 een bestuursdocument of milieu-informatie slechts voor een deel aan de openbaarheid moet of mag worden onttrokken, wordt de inzage, de uitleg of de mededeling in afschrift tot het overige deel beperkt.”

De motieven en voorwaarden voor een weigering zoals uiteengezet in artikel 19 van het GDO “Openbaarheid van bestuur” kunnen worden gespecificeerd/geïnterpreteerd door de

Commissie voor Toegang tot Bestuursdocumenten (CTB), waarvan de beslissingen door het publiek kunnen worden geraadpleegd op de Editoria-website (<https://publi.irisnet.be/web/>). De CTB is bijvoorbeeld van oordeel dat een aanvraag kennelijk onredelijk is (art. 19, § 1, 3°) of te algemeen geformuleerd is (art. 19, § 1, 4°), wanneer de door de aanvrager gebruikte informatie niet duidelijk maakt om welke documenten het precies gaat, wat met name het geval is wanneer de aanvraag betrekking heeft op “een niet-gedefinieerde hoeveelheid informatie en niet overeenstemt met duidelijk identificeerbare informatie” (zie Zaken 550.22-01 tot 550.22-16). Heel wat andere verduidelijkingen over deze redenen werden uiteengezet in het kader van beroepszaken die werden voorgelegd tot de CTB, bijvoorbeeld over het onafgewerkte/onvolledige karakter van de documenten, het evenwicht tussen de aanwezige belangen, de vertrouwelijkheid van handelsinformatie of persoonsgegevens, enz. Naast de beslissingen die bij een beroep worden uitgesproken, kunnen verzoeken om interpretatie van het GDO ook aan de CTB worden voorgelegd via de aanvraag van interpretatieadvies (art. 25, § 2 van het GDO “Openbaarheid van bestuur”).

(ii) te waarborgen dat de belangenafweging op het einde van paragraaf 4 toegepast wordt;

Het publiek belang wordt afgewogen tegen elk van de verdedigde belangen in de uitzonderingen voorzien in art. 19, §3 hiervoor, cf.: “[...] wanneer zij heeft vastgesteld dat het publiek belang van de openbaarmaking niet opweegt tegen de bescherming van een van de volgende belangen [...]”.

(d) Met betrekking tot **paragraaf 5**, maatregelen genomen om te waarborgen dat een overheidsinstantie die de verzochte milieu-informatie niet bezit, de nodige actie onderneemt;

Cf. art. 18, §3 van het GDO “Openbaarheid van bestuur”: “Wanneer de aanvraag om inzage, uitleg of mededeling in afschrift gericht is tot een bestuurlijke overheid die niet bevoegd is of het bestuursdocument of de milieu-informatie niet in haar bezit is, stelt zij de aanvrager daarvan onverwijld in kennis en deelt zij hem de benaming en het adres mee van de overheid die volgens haar inlichtingen bevoegd is of het bestuursdocument bezit.”

(e) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om de plicht tot opsplitsing en het beschikbaar stellen van informatie te implementeren;

Cf. art. 19, § 5 in fine van het GDO “Openbaarheid van bestuur”: “Wanneer [...] een bestuursdocument of milieu-informatie slechts voor een deel aan de openbaarheid moet of mag worden onttrokken, wordt de inzage, de uitleg of de mededeling in afschrift tot het overige deel beperkt.”

(f) Met betrekking tot **paragraaf 7**, maatregelen genomen om te waarborgen dat weigeringen voldoen aan de termijnen en de andere vereisten met betrekking tot weigeringen;

Artikel 21 van het GDO “Openbaarheid van bestuur” voorziet dat de kennisgevingstermijnen voor de weigering zijn zoals vermeld in artikel 20 (zie hiervoor, b), naargelang van de betrokken gevallen:

“Elke weigering om de verzochte informatie geheel of gedeeltelijk of in de gevraagde vorm of het gevraagde formaat beschikbaar te stellen, wordt schriftelijk binnen de termijn bedoeld in artikel 20, § 1 tot 4, al naargelang van het geval, aan de aanvrager meegedeeld.

Indien de bestuurlijke overheid waaraan naar aanleiding van een openbaar onderzoek een verzoek werd gericht, van mening is dat de toegang tot het gevraagde document of tot de gevraagde informatie geweigerd of beperkt moet worden krachtens een van de redenen bedoeld in artikel 18, brengt zij dat binnen de zeven werkdagen na het verzoek ter kennis van de aanvrager.

De kennisgeving vermeldt op duidelijke, precieze en volledige wijze de redenen voor de weigering en wijst op het bestaan van het beroep waarin voorzien is door hoofdstuk V, op de na te leven vormen en termijnen, evenals op de mogelijkheid zich te wenden tot de Brusselse ombudsman en de manier waarop dat moet gebeuren.

Het ontbreken van een kennisgeving binnen de in de voorgaande leden bedoelde termijnen staat gelijk met een weigering.”

(g) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om te waarborgen dat aan de vereisten in verband met het heffen van kosten wordt voldaan.

De eventueel door de overheden geïnde rechten zijn beperkt tot de kostprijs, in overeenstemming met artikel 17, §2 van het GDO “Openbaarheid van bestuur”: “Het verkrijgen van afschriften van bestuursdocumenten of milieu-informatie kan onderworpen worden aan een vergoeding, die niet hoger mag liggen dan de kostprijs. [...]”

Bij wijze van voorbeeld, de maximumbedragen voorzien in artikel 35 van het GDO “Openbaarheid van bestuur” gaan van 0,01 euro per bladzijde voor een document in A4-formaat in zwart-wit tot 0,08 euro per bladzijde voor een document in A1-formaat in zwart-wit.

VIII. Obstacles encountered in the implementation of article 4

Beschrijf de belemmeringen bij de uitvoering van de paragrafen van artikel 4.

Antwoord:

Geen grote belemmeringen. In geval van twijfel over de interpretatie van het GDO “Openbaarheid van bestuur” of moeilijkheden om een van de bepalingen toe te passen, kunnen zowel de overheden als burgers de CTB aanspreken om een interpretatieadvies aan te vragen of beroep aan te tekenen (zie artikel 25, §1 en § 2 van het GDO “Openbaarheid van bestuur”).

IX. Further information on the practical application of the provisions of article 4

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over toegang tot informatie, bv. bestaan er statistieken over het aantal gemaakte verzoeken, het aantal weigeringen en de reden?

Antwoord:

In 2023 heeft de dienst Premies van de Directie Stadsvernieuwing van Urban 6.176 telefoontjes ontvangen. De oproepen gaan over premies voor woningrenovaties en gevelverfraaiing, en over de RENOLUTION-premies die door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden toegekend voor renovatieprojecten voor een betere energie-isolatie van woningen. De juridische dienst van Urban heeft in 2023 ook zo’n 450 klachten of schriftelijke informatieaanvragen behandeld over de hierboven vermelde premies.

Bij Leefmilieu Brussel vervulde de dienst Info-Leefmilieu verder zijn rol van eerstelijnsinfodienst van het Gewest op het vlak van het leefmilieu en energie. Hij registreerde

18.427 telefonische oproepen. De oproepen hadden voor het merendeel betrekking op energie of de invoering van de lage-emissiezone in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Bovendien kwamen er 26.471 e-mails toe bij de dienst Info-Leefmilieu, vooral om info over de lage-emissiezone aan te vragen en om publicaties te bestellen. Vragen over energie kwamen pas op de derde plaats.

Het fysieke loket, dat oorspronkelijk in maart 2015 was opgericht, was nog altijd gesloten.

Een register van de vragen verzamelt alle informatieaanvragen die via het algemene telefoonnummer (02 775 75 75), per e-mail op het algemene adres info@leefmilieu.brussels of via een bezoek aan het informatiecentrum werden ingediend.

De antwoorden worden doorgaans verzonden via hetzelfde kanaal als de aanvragen waarmee ze overeenstemmen: voornamelijk via telefoon of e-mail (soms face-to-face in de kantoren van Leefmilieu Brussel, in voorkomend geval met terbeschikkingstelling van de documenten; minder vaak via verzending per post). Het type aanvraag en het publiek in kwestie variëren sterk al naargelang van het onderwerp. Bijvoorbeeld, vragen over milieutoezicht of bodemverontreiniging worden bijna uitsluitend schriftelijk gesteld, door professionals; vragen over groene ruimtes komen veel vaker van particulieren en worden vaak mondeling gesteld. Sinds kort worden bepaalde vragen ook via Facebook ontvangen.

Meer specifiek:

- In 2023 werden 160 **informatieaanvragen inzake curatief en preventief milieutoezicht** behandeld door de afdeling Inspectie en verontreinigde bodems. Er werd 8 keer toegang geweigerd, en 15 aanvragen werden gedeeltelijk aanvaard. Voor geen enkel geval werd beroep ingesteld. Alle aanvragen werden op tijd verwerkt.
- In 2019 werden ook 1.579 aanvragen voor het raadplegen van een **milieuvergunning** behandeld, die in totaal zo'n 5.750 dossiers betroffen. Er werd geen enkele aanvraag geweigerd, er werd geen enkel beroep ingesteld.

Het 'werkelijke' aantal aanvragen is waarschijnlijk hoger, aangezien de aanvragen soms rechtstreeks worden gericht aan de dossierbeheerder (in plaats van het secretariaat dat de taak heeft deze aanvragen te centraliseren). Deze aanvragen komen voornamelijk van particulieren of privébedrijven (advocatenkantoren, notarisstudies, studiebureaus, gebouwbeheerders...), en in mindere mate van vzw's, burgercollectieven of andere overheidsinstanties.

Er wordt ook heel wat informatie geraadpleegd via de **website** (823.096 bezoekers in 2023 en 569.499 bekeken pagina's), maar ook via de secundaire informatieve websites van Leefmilieu Brussel (25 sites en 1 app).

De CTB, die op de hoogte is van de aangetekende beroepen in verband met de toegang tot bestuursdocumenten in de ruime zin van het woord (en dus niet enkel in verband met milieu-informatie), publiceert een jaarverslag en ook alle uitgesproken beslissingen en interpretatieadviezen op haar website

(<https://publi.irisnet.be/web/category?vipKey=O0b353242-1cf1-4296-be64-9c52b5322e70>).

Met deze informatie kan men het aantal zaken waarvan zij kennis heeft achterhalen (overzicht met cijfers en commentaar over haar activiteiten in het jaarverslag), de onderwerpen in kwestie, en het resultaat van het beroep. Uit het onderzoek van de in 2023 ingediende beroepen blijkt bijvoorbeeld dat er drie zaken waren waarbij Leefmilieu Brussel betrokken was (1 beroep werd onontvankelijk verklaard, 1 werd verworpen en 1 werd gedeeltelijk aanvaard).

Wat de inning van rechten betreft (zie vraag VII, g, over artikel 4, § 8 van het verdrag van Aarhus), dit wordt slechts zeer zelden toegepast bij Leefmilieu Brussel (twee keer in 2022 en drie keer in 2023, voor een bedrag dat nooit groter was dan 1 euro).

X. Website addresses relevant to the implementation of article 4

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

<http://www.leefmilieu.brussels>
<https://publi.irisnet.be/web/category?vipKey=00b353242-1cf1-4296-be64-9c52b5322e70>
<https://leefmilieu.brussels/burgers/toegang-tot-milieu-informatie?highlight=acc%C3%A8s%20%C3%A0%20l'information%20environnementale>

De volledige lijst met secundaire websites en hulpmiddelen is hier te vinden:

- burgers: <https://leefmilieu.brussels/burgers/tools-en-data/websites-en-tools>
- professionals: <https://leefmilieu.brussels/pro/tools-en-data/websites-en-tools>

XI. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on the collection and dissemination of environmental information in article 5

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over het verzamelen en verspreiden van milieu-informatie in artikel 5.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 5 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. In het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - (i) overheidsinstanties milieu-informatie bezitten en actualiseren;
 - (ii) er een adequate informatiestroom naar de overheidsinstanties is;
 - (iii) in noodgevallen geschikte informatie onmiddellijk en zonder vertraging verspreid wordt;
- (b) Met betrekking tot **paragraaf 2**, maatregelen genomen om te waarborgen dat de wijze waarop overheidsinstanties milieu-informatie beschikbaar stellen aan het publiek transparant is en dat milieu-informatie op doeltreffende wijze toegankelijk is;
- (c) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen om te waarborgen dat milieu-informatie in toenemende mate beschikbaar wordt in elektronische gegevensbestanden via openbare telecommunicatienetwerken die gemakkelijk toegankelijk zijn voor het publiek;
- (d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om nationale rapporten over de toestand van het milieu te publiceren en te verspreiden;

- (e) Maatregelen genomen om de in **paragraaf 5** vermelde informatie te verspreiden;
- (f) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om exploitanten aan te moedigen wier activiteiten een belangrijke invloed op het milieu hebben, het publiek regelmatig te informeren over de gevolgen van hun activiteiten en producten voor het milieu;
- (g) Maatregelen genomen om informatie te publiceren en te verspreiden zoals vereist in **paragraaf 7**;
- (h) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om mechanismen te ontwikkelen om te waarborgen dat toereikende productinformatie beschikbaar wordt gemaakt voor het publiek;
- (i) Met betrekking tot **paragraaf 9**, maatregelen genomen om een landelijk systeem voor inventarisatie of registratie van verontreinigingsgegevens te ontwikkelen.

Antwoord:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - i) overheidsinstanties milieu-informatie bezitten en actualiseren

*Het departement **Reporting en milieueffecten** van Leefmilieu Brussel is belast met het verzamelen, analyseren en verspreiden van de relevante informatie voor een goed begrip van de staat van het leefmilieu en voor het goede beheer ervan door de verantwoordelijke autoriteiten. Verschillende publicaties vloeien daaruit voort, met als belangrijkste de rubriek “Het milieu: stand van zaken” op de website van Leefmilieu Brussel (<https://leefmilieu.brussels/burgers/tools-en-data/het-milieu-stand-van-zaken>), die onder meer het volgende omvat:*

- gedetailleerde vaststellingen per milieuthema (aangevuld of bijgewerkt wanneer nieuwe gegevens beschikbaar zijn),
- de “rapporten over de staat van het leefmilieu” (in de vorm van key messages, die om de twee jaar gepubliceerd worden overeenkomstig het GDO “Openbaarheid van bestuur” – art. 16), en
- een animatie (dynamische en geïllustreerde website) bestemd voor een breed publiek, met een selectie van up-to-date informatie.

- ii) er een adequate informatiestroom naar de overheidsinstanties is ;

Binnen Leefmilieu Brussel verzekert het Departement Internationaal en Juridisch de coördinatie van de supraregionale activiteiten, de juridische activiteiten en ook het beheer van de transversale milieudossiers, zoals de ‘Aarhus’-aspecten. In dat opzicht maakt het voor de verspreiding van de supranationale en juridische informatie gebruik van de twee tools die worden beschreven in vraag III, d)°: een mailinglijst die de betrokken medewerkers per thema identificeert, en een lijst van de vertegenwoordigers van Leefmilieu Brussel in de supraregionale organen.

Dankzij deze twee instrumenten kan de relevante informatie snel aan de meest relevante personen worden bezorgd. Deze lijsten worden regelmatig bijgewerkt en ter beschikking gesteld van alle medewerkers van Leefmilieu Brussel. Bepaalde informatie wordt bijvoorbeeld systematisch verspreid: het werkprogramma van de Europese Commissie, een doelgerichte analyse van het Publicatieblad van de Europese Unie, van het Belgisch

Staatsblad, van de notulen van de vergaderingen van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, prejudiciële vragen die aan het Hof van Justitie van de Europese Unie worden gesteld, juridische actualiteit in diverse tijdschriften, enz. De informatie die verspreid wordt via het Departement Internationaal en Juridisch vormt een aanvulling bij de informatie die de medewerkers zouden kunnen ontvangen via andere kanalen, zoals de interne/nationale/internationale werkgroepen.

Leefmilieu Brussel stuurt de dagelijkse analyses van het Belgisch Staatsblad ook naar andere instellingen die hiervoor interesse hebben getoond, zodat ze op de hoogte kunnen blijven van de ontwikkelingen in de wetgeving en regelgeving op milieugebied in de brede betekenis van het woord.

Leefmilieu Brussel is ook geabonneerd op tal van tijdschriften met milieu- en juridisch nieuws (in digitaal formaat en/of op papier), en er wordt ook een dagelijks persoverzicht opgesteld voor alle medewerkers.

(iii) in noodgevallen geschikte informatie onmiddellijk en zonder vertraging wordt verspreid

In overeenstemming met het GDO “Openbaarheid van bestuur” (art. 15), wordt in geval van een onmiddellijke bedreiging van de gezondheid van de mens of het milieu, hetzij veroorzaakt door menselijke activiteiten hetzij ten gevolge van natuurlijke oorzaken (natuurramp, stormwaarschuwing, aanzienlijke pollutie- of ozonpieken enz.), alle informatie die de bevolking die waarschijnlijk zal worden getroffen in staat kan stellen maatregelen te nemen om de uit de bedreiging voortvloeiende schade te voorkomen of te beperken, onmiddellijk openbaar in de rubriek ‘transparantie’ op de website van de betrokken Brusselse bestuurlijke overheden. In het geval van Leefmilieu Brussel is deze informatie ook rechtstreeks beschikbaar op de homepage van de site en op de website luchtkwaliteit.brussels en ook via de app “Brussels Air” die gratis kan worden gedownload in de Play Store en de App Store. Naargelang van de behoeften en de dringendheid kunnen ook andere communicatiekanalen gebruikt worden: sociale netwerken (X, Facebook, Instagram), persberichten en newsletters.

Bij wijze van voorbeeld, bij het overschrijden van bepaalde luchtvervuilingsdrempels worden er via de media waarschuwingen verspreid aan het publiek door de Intergewestelijke Cel voor het Leefmilieu (IRCEL). Een “pollumeter” die een aanduiding geeft van de luchtkwaliteit is permanent beschikbaar op hun website en op de specifieke website rond dit thema (<https://luchtkwaliteit.brussels>). Merk op dat dit systeem ook werd ingevoerd op de website gardens.brussels, die een overzicht biedt van alle parken in Brussel, wanneer er waarschuwingen zijn voor sterke winden of stormen en de parken gesloten moeten worden. Deze informatie wordt vervolgens ook verspreid via persberichten en sociale media.

b) Met betrekking tot **paragraaf 2**, maatregelen genomen om te waarborgen dat de wijze waarop overheidsinstanties milieu-informatie beschikbaar stellen aan het publiek transparant is en dat milieu-informatie op doeltreffende wijze toegankelijk is;

Overeenkomstig artikel 6, § 1 van het GDO “Openbaarheid van bestuur” beschikken alle websites van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over een pagina “transparantie” die gemakkelijk toegankelijk is en het publiek snel en eenvoudig toegang verleent tot de informatie.

Naast algemene informatie moet deze rubriek ook de volgende milieu-informatie bevatten (art. 11 tot art. 1’): de milieuplannen en -programma’s, ruimtelijke ordeningsplannen en -schema’s, stedenbouwkundige reglementen en gedragslijnen inzake milieu en ruimtelijke ordening, evenals het bij de voormelde milieu-informatie horende milieueffectenrapport, stedenbouwkundige vergunningen, de verkavelingsvergunningen en de wijzigingen ervan die waren onderworpen aan een milieueffectenrapport of aan een effectenstudie of wanneer zij belangrijke gevolgen kunnen hebben voor het milieu of voor de ruimtelijke ordening, de milieuvergunningen, de vergunningswijzigingen, de splitsingen van milieuvergunningen, de verlengingen van milieuvergunningen, de wijzigingen van voorwaarden voor het uitbaten

van ingedeelde inrichtingen en de schorsingen en intrekkingen van milieuvergunningen waarover een milieueffectenrapport of een effectenstudie werd opgemaakt of wanneer zij belangrijke gevolgen kunnen hebben voor het milieu of voor de ruimtelijke ordening, de lijst met erkenningen, de inspectieverslagen “industriële emissies”, informatie over de bodem, enz.

Om te garanderen dat de rubriek ‘transparantie’ volledig up-to-date is, wordt een verantwoordelijke aangesteld (art. 7). Leefmilieu Brussel publiceert op haar website ook de teksten van internationale verdragen, conventies en overeenkomsten, alsmede de Europese, federale, gewestelijke en lokale wetgeving inzake of met betrekking tot het milieu. Leefmilieu Brussel waakt erover dat deze teksten geüpdatet worden. (cf. art. 10 van het GDO “Openbaarheid van bestuur”).

In overeenstemming met artikel 13 van het GDO “Openbaarheid van bestuur”, “maakt de Regering de door haar goedgekeurde maatregelen voor de bescherming van het onroerend erfgoed openbaar op haar website binnen de tien werkdagen na de goedkeuring ervan.”

Artikel 16 voorziet ook in de publicatie van de verslagen betreffende de staat van het leefmilieu.

Artikel 13 van het gemeenschappelijk decreet en ordonnantie van de Franse Gemeenschapscommissie, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de digitale transitie van de overheidsinstanties (hierna het “GDO digitale transitie”) verplicht de overheden om de **inclusiviteit en toegankelijkheid voor alle gebruikers te garanderen** door de toepassing van verschillende maatregelen, waaronder, op zijn minst, een fysiek onthaal, een telefoondienst en contact via de post. Ze moeten ook een alternatief invoeren of behouden voor elke administratieve procedure of alle onlinecommunicatie.

Leefmilieu Brussel beschikt niet alleen over een telefoondienst of contact via de post maar ook een dienst met een fysiek onthaal dat aan de burger een eerstelijnsontvangst biedt. Burgers kunnen er algemene informatie over Leefmilieu Brussel ontvangen of er een aanvraag indienen voor een afspraak met een medewerker van Leefmilieu Brussel (wat ook online of telefonisch kan). Leefmilieu Brussel stelt ook een dienst voor persoonlijke begeleiding voor waarmee burgers rechtstreeks medewerkers van Leefmilieu Brussel kunnen ontmoeten.

Naast deze algemene begeleiding bieden sommige diensten ook specifieke begeleiding aan met een fysiek loket dat openstaat voor het publiek, zoals de dienst voor digitale ondersteuning van de vzw Homegrade (<https://homegrade.brussels>) voor energieprijzen, of de Mobility Coach-dienst voor de Bruxell’Air-premie.

Leefmilieu Brussel treft ook maatregelen om haar digitale diensten zo inclusief mogelijk te maken voor de gebruikers, onder meer door te werken aan de toegankelijkheid van haar webplatforms, de vereenvoudiging van de administratieve procedures, het gebruik van klare taal, de gebruikerservaring enz. Dit gebeurt onder meer via de bewustmaking en opleiding van zijn personeel rond problemen met de digitale kloof, en door de opname van dwingende bepalingen in de bestekken voor zijn dienstleveranciers die oplossingen ontwikkelen.

Het engagement van Leefmilieu Brussel op dit vlak heeft geleid tot de toekenning van het Sustainable IT Label – Level 2 (hoogste graad van erkenning). Dit is een bewijs van de inspanningen en de wil om het steeds beter te doen bij het aanpakken van de milieu-, maatschappelijke en ethische uitdagingen van digitale toepassingen.

c) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen om te waarborgen dat milieu-informatie in toenemende mate beschikbaar wordt in elektronische gegevensbestanden via openbare telecommunicatienetwerken die gemakkelijk toegankelijk zijn voor het publiek;

Art. 2 van het GDO “Openbaarheid van bestuur” voorziet dat het strekt “het recht op toegang tot milieu-informatie die door of voor overheidsinstanties wordt beheerd te waarborgen en de basisvoorwaarden en praktische regelingen voor de uitoefening van dat recht vast te stellen, alsook erop toe te zien dat, als regel, milieu-informatie geleidelijk aan het publiek beschikbaar wordt gesteld en onder het publiek wordt verspreid, om aldus deze milieu-informatie op de breedst mogelijke basis systematisch aan het publiek beschikbaar te stellen en onder het publiek te verspreiden. Daartoe moet het gebruik van onder meer computertelecommunicatie of elektronische technologie, voor zover beschikbaar, worden bevorderd.”

Het GDO “Openbaarheid van bestuur” legt verschillende verplichtingen op aan de overheden om onder meer de digitale procedures te veralgemenen. Overeenkomstig artikel 4 moeten alle administratieve procedures volledig online beschikbaar zijn, via een elektronisch loekt (met een overgangsperiode voor procedures die reeds bestonden voor de inwerkingtreding van het GDO “Digitale transitie”).

Er zijn bij Leefmilieu Brussel verschillende maatregelen getroffen om de toegang tot de milieugegevens te bevorderen, zowel voor particulieren als voor professionals. Op basis van een interne inventaris van de databases heeft Leefmilieu Brussel tal van gegevensreeksen gepubliceerd op het gewestelijke ‘opendata’-platform (dat toegankelijk is via de volgende link:

https://datastore.brussels/web/data?organization=Bruxelles%20Environnement&page=1&order=MCP_DATE_DESC) alsook 17 studies (beschikbaar via https://datastore.brussels/web/studies?organization=Bruxelles%20Environnement&page=1&order=CREATION_YEAR_DESC).

Leefmilieu Brussel is de gewestelijke administratie die op dit platform het grootste aantal gegevensreeksen publiceert. Men vindt er onder meer:

- Diensten voor de weergave van gegevens over verschillende thema's
- Strategische kaarten over geluid, de biodiversiteit
- De resultaten van meetstations voor geluid
- Gegevensreeksen over de bodems, overstromingen, de ondoorlaatbaarheid, de oppervlaktewaterlichamen, warmte-eilanden, de natuur, burgerprojecten ...
- De lijst met door Leefmilieu Brussel toegekende subsidies en geplaatste overheidsopdrachten
- De bij Leefmilieu Brussel ingediende aanvragen voor milieuvergunningen
- De gegevens die worden verspreid in toepassing van de Inspire-richtlijn

<https://datastore.brussels/web/>

Op het vlak van cartografie heeft Leefmilieu Brussel ook een database ontwikkeld die meer dan 3000 lokaliseerbare gegevens omtrent milieuthema's bevat. Een groot deel van deze gegevens is permanent en voor iedereen beschikbaar op het **cartografische “Geodata”-portaal** (<https://geodata.environnement.brussels/>) waar interactieve kaarten kunnen worden bekeken en verschillende specifieke cartografische applicaties kunnen worden geraadpleegd (zonnepotentieel van daken, bodems en geothermie, gegevens over de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, mogelijkheid tot infiltratie van regenwater) Er zijn ook webdiensten (WMS en WFS) beschikbaar om de gegevens in kwestie te downloaden. Er zijn andere projecten in uitvoering om de verspreiding van de gegevens uit te breiden. Alle gegevens van Leefmilieu Brussel zijn terug te vinden op Geodata, dat vier cartografische applicaties en 148 kaarten omvat.

Perspective.brussels stelt ook een Geodata-platform ter beschikking en voedt het Urbis-platform.

Daarnaast zijn er ook de vele eerder vermelde websites en portaalsites die werden ontwikkeld rond milieuthema's.

Leefmilieu Brussel publiceert bovendien studies, brochures, infofiches, gedocumenteerde fiches, plannen en programma's in haar documentatiecentrum, dat online beschikbaar is en bereikbaar is via de website (https://document.environnement.brussels/opac_css/).

Alle gegevens over de toestand van het leefmilieu zijn eveneens toegankelijk en worden regelmatig bijgewerkt (gegevenstabellen, samenvattingen voor het grote publiek, online verspreiding van realtime gegevens ...), met name via de rubriek "Het milieu: stand van zaken" op de website van Leefmilieu Brussel, en via de tools "luchtkwaliteit" en "webnoise".

De wetgeving met betrekking tot het leefmilieu is beschikbaar op het internet (www.staatsblad.be) en op de website van Leefmilieu Brussel (<https://leefmilieu.brussels/burgers/transparantie>).

d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om nationale rapporten over de toestand van het milieu te publiceren en te verspreiden 4;

Artikel 16 van het GDO "Openbaarheid van bestuur" voorziet het volgende: "Onverminderd de rapporteringsverplichtingen die voortvloeien uit andere wetgevingen maakt de Regering om de vier jaar een gedetailleerd verslag over de staat van het Brusselse leefmilieu, dat ze ook doorstuurt naar het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, openbaar op haar website. Om de twee jaar maakt de Regering op haar website een samenvattende nota met betrekking tot de belangrijkste milieu-indicatoren openbaar.

Dat verslag en die samenvattende nota worden opgesteld door Leefmilieu Brussel en beschrijven de toestand van de verschillende in artikel 4, 9° genoemde componenten van het leefmilieu, de druk die erop wordt uitgeoefend, de sociaaleconomische context, de ondernemingen, het vervoer, de sociaal-demografische veranderingen en schetsen een beeld van de ontwikkeling ervan.

Ze gaan uit van gewestelijke, en eventueel lokale gegevens, waarvan sommige een coherente vergelijking mogelijk moeten maken met de gegevens die door diverse internationale instellingen werden vergaard in het kader van de verslagen op het niveau van de landen en van de stadsgewesten, en waarvan andere de specifieke Brusselse toestand moeten weergeven. Ze worden vervolgens ter advies voorgelegd aan de Raad voor het Leefmilieu. Dat advies moet tevens openbaar gemaakt worden op de website van de Regering.

Het verslag omvat bovendien de volgende sociaaleconomische indicatoren:

- structuren van de ondernemingen (primaire-secundaire-tertière);
- industriële ongevallen;
- evolutie van de vervoerwijzen."

De informatie over de toestand van het Brusselse leefmilieu wordt verzameld op het niveau van de rubriek "Het milieu: stand van zaken" van de website van Leefmilieu Brussel: <https://leefmilieu.brussels/burgers/tools-en-data/het-milieu-stand-van-zaken>. Die wordt regelmatig aangevuld en bijgewerkt, naargelang van de beschikbare gegevens.

De rubriek bevat drie soorten publicaties:

- gedetailleerde vaststellingen per milieuthema (aangevuld of bijgewerkt wanneer er nieuwe gegevens beschikbaar zijn), deze informatie omvat analyses en resultaten van indicatoren (actualiseerbaar doorheen de tijd), evenals 'focussen' bestemd om informatie mee te delen die interessant is in deze context, maar beschikbaar is in 'one shot'.

- de "Verslagen over de staat van het leefmilieu" of "Samenvattingen van de staat van het leefmilieu" (in de vorm van key messages, die om de twee jaar gepubliceerd worden, overeenkomstig het GDO "Openbaarheid van bestuur" – art. 16), in hun meest recente versie en met hun archieven, en

- een animatie (dynamische en geïllustreerde website) bestemd voor een breed publiek, met een selectie van regelmatig bijgewerkte informatie.

e) Maatregelen genomen om de in **paragraaf 5** vermelde informatie te verspreiden;

Art. 10 van het GDO "Openbaarheid van bestuur" stelt: "Leefmilieu Brussel maakt de teksten van internationale verdragen, conventies en overeenkomsten, alsmede teksten van Europese, federale, gewestelijke of lokale wetgeving inzake of in verband met het milieu openbaar op zijn website. Het ziet erop toe dat deze teksten actueel blijven".

Deze pagina wordt opgenomen in de rubriek "Transparantie" van de website van Leefmilieu Brussel (<https://leefmilieu.brussels/burgers/transparantie>) en wordt regelmatig bijgewerkt.

Daarnaast stelt art. 11 van het GDO "Openbaarheid van bestuur" het volgende: "De bevoegde bestuurlijke overheden maken de door hen goedgekeurde milieuplannen en -programma's, ruimtelijke ordeningsplannen en -schema's, stedenbouwkundige reglementen en gedragslijnen inzake milieu en ruimtelijke ordening, evenals het bij de voormelde milieu-informatie horende milieueffectenrapport, binnen de dertig werkdagen nadat zij zijn goedgekeurd, openbaar in de rubriek "transparantie" van hun website."

f) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om exploitanten aan te moedigen wier activiteiten een belangrijke invloed op het milieu hebben, het publiek regelmatig te informeren over de gevolgen van hun activiteiten en producten voor het milieu;

Er zijn met name maatregelen getroffen voor de Seveso-activiteiten (informatieoverdracht in overeenstemming met artikel 14 van Richtlijn 2012/18/EU van 4 juli 2012 betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken in het BHG, art. 31 van de OMV) en EMAS-ondernemingen (mededeling aan het publiek van de milieuprestatie-elementen en een milieubeleid, in overeenstemming met Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS).

Ook via de milieuvergunningen worden meerdere verplichtingen opgelegd aan de vergunninghouders (cf. art. 63 van de ordonnantie van 5/06/1997 betreffende de milieuvergunningen), met name een verplichting tot aanplakken of de verplichting om "[...] een verslag op te stellen betreffende de naleving van de dwingende bepalingen die van toepassing zijn en van de voorwaarden van de milieuvergunning en dat gewijd is aan de specifieke maatregelen die werden goedgekeurd voor de verwezenlijking van de in artikel 2 bedoelde doelstellingen, met inbegrip van het aanwenden van de beste beschikbare technieken. [...]". De doelstellingen van artikel 2 bestaan erin "een rationeel energiegebruik te waarborgen, evenals de bescherming tegen elke vorm van gevaar, hinder of ongemak die een inrichting of een activiteit rechtstreeks of onrechtstreeks zou kunnen veroorzaken aan het leefmilieu, de gezondheid of de veiligheid van de bevolking, met inbegrip van elke persoon die zich binnen de ruimte van een inrichting bevindt, zonder er als werknemer beschermd te kunnen zijn." Informatie over dit verslag moet beschikbaar zijn via aanplakken. Aanvullend voorziet het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21/11/2013 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging door industriële emissies ook bepaalde formaliteiten voor de terbeschikkingstelling aan het publiek van verslagen en informatie over de exploitatie van een industriële installatie (cf. art. 19§6 of 20).

Er wordt regelmatig een specifieke newsletter verstuurd naar de personen en organismen die dit aanvragen. De volledige lijst van de bestaande newsletters is te vinden op dit adres: <https://newsletters.leefmilieu.brussels/>.

g) Maatregelen genomen om informatie te publiceren en te verspreiden zoals vereist in **paragraaf 7**;

De website van Leefmilieu Brussel bevat de uitdagingen, wetgeving, actualiteit, rechten en plichten en andere relevante feiten met betrekking tot de materies die onder haar bevoegdheid vallen. Ze maken het voorwerp uit van specifieke internetpagina's per materie (cf. tabblad 'thema's'). Bovendien is elk wetgevend dossier vergezeld van een memorie van toelichting met de context, de uitdagingen en de nagestreefde doelstellingen van de betrokken wetgeving. Deze memories van toelichting worden gepubliceerd op de site van het Brusselse Parlement (<https://www.parlement.brussels/>).

Op de website van Leefmilieu Brussel is een pagina gewijd aan de toegang tot milieu-informatie, met procedure-elementen, wettelijke inlichtingen, nuttige contacten en de juiste formulieren, evenals relevante internetlinks: <https://leefmilieu.brussels/burgers/toegang-tot-milieu-informatie>.

Op de website van Leefmilieu Brussel (cf. met name de pagina “Wie zijn wij? ”: <https://leefmilieu.brussels/leefmilieu-brussel>) worden ook de organisatie, de bevoegdheden, de opdrachten en de activiteitenverslagen voorgesteld, evenals andere relevante feiten met betrekking tot de manier waarop Leefmilieu Brussel haar opdrachten uitvoert.

h) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om mechanismen te ontwikkelen om te waarborgen dat toereikende productinformatie beschikbaar wordt gemaakt voor het publiek;

Leefmilieu werkt permanent aan de bewustmaking van het publiek om de gedragingen aan te nemen en de producten te kopen die het minst schadelijk zijn voor het milieu (zie hoger).

Zo is de informatie over gevaarlijke producten (types van gevaar, passende opslag,...) bijvoorbeeld beschikbaar in de gidsen voor ‘exploitanten’ van Leefmilieu Brussel (<https://leefmilieu.brussels/burgers/wetgeving/verplichtingen-en-vergunningen?themes=915%2C131>), die de exploitatievoorwaarden voor de opslag van gevaarlijke producten bevatten. Deze voorwaarden omkaderen de opslag van de gevaarlijke producten, maar hebben geen betrekking op het gebruik ervan. Meer algemene informatie is beschikbaar op de site van Leefmilieu Brussel, op de pagina’s ‘Binnenlucht’ (<https://leefmilieu.brussels/pro/milieubeheer/de-gezondheid-en-veiligheid-garanderen/gevaarlijke-producten>) en Gezondheid & veiligheid (<https://leefmilieu.brussels/burgers/het-milieu-brussel/onze-gezondheid-beschermen>).

Inzake pesticiden, zet de ordonnantie van 20 juni 2013 betreffende een pesticidegebruik dat verenigbaar is met de duurzame ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest richtlijn 2009/128/EG om naar de gewestelijke competenties, met onder meer de implementatie van vijfjarige actieplannen. Concreet voorzien deze gewestelijke reductieprogramma’s voor pesticiden maatregelen om professionals en het grote publiek op te leiden, te informeren en te sensibiliseren: informatie over de risico’s van het gebruik van pesticiden voor de gezondheid van de mens en het milieu, bevordering van geïntegreerde gewasbescherming en het gebruik van niet-chemische alternatieven (ecologisch beheer). De implementatie van deze programma’s wordt regelmatig geëvalueerd, en de evaluatieverslagen zijn online beschikbaar.

De ordonnantie “Pesticiden” en haar 11 uitvoeringsbesluiten reglementeren ook het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in openbare ruimten, in gevoelige zones met een verhoogd risico, met plaatsen en vestigingen die kwetsbare groepen verwelkomen of huisvesten, in beschermde gebieden met tot doel de bescherming van de kwaliteit van water bestemd voor menselijke consumptie of natuurbewoud, en in buffergebieden voor de bescherming van het aquatisch milieu. Ze stelt ook het kader vast voor de toepassing van de principes van de geïntegreerde bestrijding en voorziet bepalingen voor de opslag, hantering en het beheer van afval van gewasbeschermingsmiddelen. Al deze maatregelen worden behandeld in opleidingen en documentatie online op de website van Leefmilieu Brussel.

Er werd ook een MOOC (massive open online course) gestart in 2024 om de wetgeving over het gebruik van pesticiden, hun risico’s en hun alternatieven in videoformaat uit te leggen aan de bevolking.

i) Met betrekking tot **paragraaf 9**, maatregelen genomen om een landelijk systeem voor inventarisatie of registratie van verontreinigingsgegevens te ontwikkelen;

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn de volgende tools beschikbaar/ten uitvoer gelegd:

Inzake lucht: <https://luchtkwaliteit.brussels/> (zie ook IRCEL/CELINE: <https://www.irceline.be/nl> op nationaal niveau)

Inzake geluid: webnoise: <https://app.bruxellesenvironnement.be/WebNoise/Home>

XII. Obstacles encountered in the implementation of article 5

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van de paragrafen in artikel 5.

Antwoord:

Geen grote belemmeringen.

XIII. Further information on the practical application of the provisions of article 5

Verschaf verdere informatie over de **praktische toepassing van de bepalingen over het verzamelen en verspreiden van milieu-informatie in artikel 5**, bv. zijn er statistieken beschikbaar over de gepubliceerde informatie?

Antwoord:

Cf. elementen in antwoord op vraag III

XIV. Website addresses relevant to the implementation of article 5

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

<https://leefmilieu.brussels>

<https://luchtkwaliteit.brussels>

<https://www.staatsblad.be>

https://www.parlement.brussels/wetgevingsdossiers/?lang=nl&dos_type=ord

<https://leefmilieu.brussels/burgers/over-leefmilieu-brussel>

<https://homegrade.brussels>

<https://leefmilieu.brussels/burgers/diensten-en-aanvragen/advies-en-begeleiding/de-mobility-coach-uw-adviseur-om-u-vlotter-door-brussel-te-verplaatsen>

<https://leefmilieu.brussels/burgers/onze-acties/gewestelijke-plannen-en-beleid/gewestelijk-programma-voor-pesticidenreductie>

<https://www.nature-academy.brussels/course/index.php?categoryid=41>

https://document.environnement.brussels/opac_css/

<https://geodata.environnement.brussels/>

<https://datastore.brussels/>

Zie boven

XV. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on public participation in decisions on specific activities in article 6

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over inspraak in besluiten over specifieke activiteiten in artikel 6.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 6 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. In het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - (i) de bepalingen van artikel 6 toegepast worden ten aanzien van besluiten over het al dan niet toestaan van voorgestelde activiteiten vermeld in bijlage I van het Verdrag;
 - (ii) de bepalingen van artikel 6 toegepast worden op de besluiten over voorgestelde activiteiten niet vermeld in bijlage I, die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu;
- (b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat gedurende een milieubesluitvormingsprocedure, het betrokken publiek geïnformeerd wordt op een adequate en doeltreffende manier, binnen de gestelde termijn en bij ingang van de procedure over de zaken vermeld in **paragraaf 2**;
- (c) Maatregelen genomen om te waarborgen dat de termijnen van de inspraakprocedures de vereisten in **paragraaf 3** respecteren;
- (d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat er vroegtijdige inspraak is;
- (e) Met betrekking tot **paragraaf 5**, maatregelen genomen om potentiële aanvragers aan te moedigen het betrokken publiek te identificeren, discussies aan te gaan en informatie te verstrekken betreffende de doelstellingen van hun aanvraag alvorens een vergunning aan te vragen;
- (f) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - (i) de bevoegde overheidsinstanties het betrokken publiek alle informatie verschaffen die relevant is voor de in artikel 6 bedoelde besluitvorming die beschikbaar is ten tijde van de inspraakprocedure;
 - (ii) in het bijzonder, de bevoegde overheidsinstanties het betrokken publiek de in deze paragraaf opgesomde informatie verschaffen;
- (g) Met betrekking tot **paragraaf 7**, maatregelen genomen om te waarborgen dat inspraakprocedures het publiek de mogelijkheid bieden om opmerkingen, informatie, analyses of meningen naar voren te brengen die het relevant acht voor de voorgestelde activiteit;
- (h) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om te waarborgen dat in het besluit naar behoren rekening gehouden wordt met het resultaat van de inspraak;
- (i) Met betrekking tot **paragraaf 9**, maatregelen genomen om te waarborgen dat het publiek terstond over het besluit wordt ingelicht in overeenstemming met de toepasselijke procedures;

(j) Met betrekking tot **paragraaf 10**, maatregelen genomen om te waarborgen dat, wanneer een overheidsinstantie de voorwaarden voor het uitvoeren van een in paragraaf 1 bedoelde activiteit heroverweegt of aanpast, de bepalingen van paragrafen 2 t.e.m. 9 van dit artikel dienovereenkomstig worden toegepast, als daar reden toe is;

(k) Met betrekking tot **paragraaf 11**, maatregelen genomen om de bepalingen in artikel 6 toe te passen op besluiten over het al dan niet toestaan van de introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen.

Antwoord:

(a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:

(i) de bepalingen van artikel 6 toegepast worden ten aanzien van besluiten over het al dan niet toestaan van voorgestelde activiteiten vermeld in bijlage I van het Verdrag;

(ii) de bepalingen van artikel 6 toegepast worden op de besluiten over voorgestelde activiteiten niet vermeld in bijlage I, die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu;

Deze maatregelen zijn voorzien in:

- *het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (hierna "BWRO") van 9 april 2004 in de gecoördineerde versie van 1 september 2019, art. 175/1 tot 175/21;*
- *de Ordonnantie van 22 april 1999 tot vaststelling van de ingedeelde inrichtingen van klasse 1A (de activiteiten van bijlage I vormen de inrichtingen van klasse 1A);*
- *het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 maart 1999 tot vaststelling van de ingedeelde inrichtingen van klasse 1B, 1D, 1C, 2 en 3.*

Deze lijst omvat de activiteiten die niet opgesomd zijn in bijlage I waaraan een klasse wordt toegekend volgens de aard en de omvang van de gevaren en overlast die ze kunnen veroorzaken. Het type participatie van het publiek aan het beslissingsproces hangt af van de activiteitsklasse.

b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat gedurende een milieubesluitvormingsprocedure, het betrokken publiek geïnformeerd wordt op een adequate en doeltreffende manier, binnen de gestelde termijn en bij ingang van de procedure over de zaken vermeld in **paragraaf 2**;

De volgende instrumenten voorzien in de informatie van het betrokken publiek wanneer een beslissingsproces wordt gestart, volgens de modaliteiten in artikel 6, § 2:

- *"BWRO", artikelen 6, 18 tot 20, 25 tot 27, 30/3 tot 30/8, 33 tot 37, 57 tot 63, 89, 92 tot 93, 97, 175/1 tot 175/21;*
- *Ordonnantie van 5 juni betreffende de milieuvergunningen, artikels 30-31 en artikels 40-41.*

De uitwerking van de plannen en regelgeving op grond van het BWRO wordt onderworpen aan een milieueffectenrapport volgens de procedures die worden beschreven in de bovenvermelde artikelen van het BWRO.

De aanvragen voor milieuvergunningen van klasse 1A worden onderworpen aan een effectenstudie door een erkende opdrachthouder waarvan het werk wordt gevolgd door een begeleidingscomité (bestaande uit vertegenwoordigers van de gemeente, van Urban, Leefmilieu Brussel en Brussel Mobiliteit). De vergunningsaanvraag en de effectenstudie worden onderworpen aan een openbaar onderzoek van 30 dagen en aan het advies van het

Overlegcomité (bestaande uit vertegenwoordigers van de betrokken gemeente, urban.brussels en Leefmilieu Brussel).

De aanvragen voor milieuvergunningen van klasse 1B worden onderworpen aan een milieueffectenrapport door een bevoegd deskundige. De vergunningsaanvraag (samen met het effectenrapport) wordt onderworpen aan een openbaar onderzoek van 30 dagen en aan het advies van het Overlegcomité (bestaande uit vertegenwoordigers van de betrokken gemeente, urban.brussels en Leefmilieu Brussel).

Vergunningsaanvragen van klasse 2 worden onderworpen aan een openbaar onderzoek van 15 dagen.

Informatie over de verschillende procedure is terug te vinden op de website van Leefmilieu Brussel: <https://leefmilieu.brussels/burgers/diensten-en-aanvragen/milieuvergunningsaanvraag>.

Concreet is de informatie die in paragraaf 2 wordt vermeld voor het publiek toegankelijk via de kaart van de milieuvergunningen op de website van Leefmilieu, zodra de aanvraag als volledig wordt beschouwd, en via de website “openpermit” tijdens het openbaar onderzoek.

c) Maatregelen genomen om te waarborgen dat de termijnen van de inspraakprocedures de vereisten in **paragraaf 3** respecteren;

De volgende instrumenten voorzien de naleving van de bovenvermelde termijnen:

- “BWRO”, art. 6, 18 tot 20, 25 tot 27, 30/3 tot 30/8, 33 tot 37, 57 tot 63, 89, 92 tot 93, 97, 175/1 tot 175/21;
- Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 25 april 2019 betreffende de openbare onderzoeken op het gebied van ruimtelijke ordening, stedenbouw en leefmilieu, art. 11;
- Ordonnantie van 5 juni betreffende milieuvergunningen, art. 30 en 40;
- Ordonnantie van 18 maart 2004 betreffende de milieueffectenbeoordeling van bepaalde plannen en programma’s.

d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat er vroegtijdige inspraak is;

De volgende instrumenten leggen de participatie van het publiek op vanaf het begin van de procedure:

- “BWRO”, art. 6, 30/3 tot 30/8, 175/1 tot 175/21;
- Ordonnantie van 5 juni betreffende milieuvergunningen, art. 30 en 40.

Concreet is de informatie die in paragraaf 2 wordt vermeld voor het publiek toegankelijk via de kaart van de milieuvergunningen op de website van Leefmilieu, zodra de aanvraag als volledig wordt beschouwd, en via de website “openpermit” tijdens het openbaar onderzoek. Het publiek kan deelnemen in het kader van het openbaar onderzoek en het overlegcomité, door zijn advies te geven met kennis van zaken.

e) Met betrekking tot **paragraaf 5**, maatregelen genomen om potentiële aanvragers aan te moedigen het betrokken publiek te identificeren, discussies aan te gaan en informatie te verstrekken betreffende de doelstellingen van hun aanvraag alvorens een vergunning aan te vragen;

- “BWRO”, art. 175/1 tot 175/21.

f) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:

(i) de bevoegde overheidsinstanties het betrokken publiek alle informatie verschaffen die relevant is voor de in artikel 6 bedoelde besluitvorming die beschikbaar is ten tijde van de inspraakprocedure;

(ii) in het bijzonder, de bevoegde overheidsinstanties het betrokken publiek de in deze paragraaf opgesomde informatie verschaffen;

Overeenkomstig artikels 3, 4 en 13 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 25 april 2019 betreffende de openbare onderzoeken op het gebied van ruimtelijke ordening, stedenbouw en leefmilieu:

- *De aanvrager (van een vergunning) uploadt de documenten van zijn aanvraag op het digitale platform dat ter beschikking wordt gesteld door de gewestelijke instantie die bevoegd is voor stedenbouwkunde (in dit geval [Open.Permits](#));*
- *Het volledige dossier kan door iedereen online worden geraadpleegd op het open.permits-platform en bij de gemeentelijke administratie, gedurende de volledige duur van het onderzoek, elke openingsdag voor het publiek (tussen 9 en 12 uur) en op zijn minst één dag per week eventueel op afspraak tot 20 uur (art. 3);*
- *Iedereen moet technische informatie over het onderzochte dossier kunnen verkrijgen, op zijn minst een halve dag per week (art. 4).*

g) Met betrekking tot **paragraaf 7**, maatregelen genomen om te waarborgen dat inspraakprocedures het publiek de mogelijkheid bieden om opmerkingen, informatie, analyses of meningen naar voren te brengen die het relevant acht voor de voorgestelde activiteit;

Deze mogelijkheid wordt voorzien door de volgende instrumenten:

- *“BWRO”, art. 6, 18 tot 20, 25 tot 27, 30/3 tot 30/8, 33 tot 37, 57 tot 63, 89, 92 tot 93, 97, 175/1 tot 175/21;*
- *Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 25 april 2019 betreffende de openbare onderzoeken op het gebied van ruimtelijke ordening, stedenbouw en leefmilieu (art. 5 en 6).*

h) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om te waarborgen dat in het besluit naar behoren rekening gehouden wordt met het resultaat van de inspraak;

- *“BWRO”, art. 6, 18 tot 20, 25 tot 27, 30/3 tot 30/8, 33 tot 37, 57 tot 63, 89, 92 tot 93, 97, 175/1 tot 175/21;*
- *Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 25 april 2019 betreffende de openbare onderzoeken op het gebied van ruimtelijke ordening, stedenbouw en leefmilieu (art. 7)*
- *Ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen, art. 55.*

i) Met betrekking tot **paragraaf 9**, maatregelen genomen om te waarborgen dat het publiek terstond over het besluit wordt ingelicht in overeenstemming met de toepasselijke procedures;

- *“BWRO”, art. 6, 18 tot 20, 25 tot 27, 30/3 tot 30/8, 33 tot 37, 57 tot 63, 89, 92 tot 93, 97, 175/1 tot 175/21;*
- *Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 25 april 2019 tot bepaling van de vorm en van de procedures voor de bekendmaking en de terbeschikkingstelling van de beslissingen, genomen door het college van burgemeester en schepenen, de gemachtigde ambtenaar en de Regering inzake*

stedenbouwkundige vergunningen, verkavelingsvergunningen en stedenbouwkundige attesten, art. 4 tot 6;

- *Ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen, art. 87.*

j) Met betrekking tot **paragraaf 10**, maatregelen genomen om te waarborgen dat, wanneer een overheidsinstantie de voorwaarden voor het uitvoeren van een in paragraaf 1 bedoelde activiteit heroverweegt of aanpast, de bepalingen van paragrafen 2 t.e.m. 9 van dit artikel dienovereenkomstig worden toegepast, als daar reden toe is;

- *Zie “BWRO”, titel IV, hoofdstuk III, sectie III, art. 149 tot 152.*

k) Met betrekking tot **paragraaf 11**, maatregelen genomen om de bepalingen in artikel 6 toe te passen op besluiten over het al dan niet toestaan van de introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen;

Zie het rapport van de Federale Overheid.

XVI. Obstacles encountered in the implementation of article 6

Beschrijf de belemmeringen bij de uitvoering van de paragrafen in artikel 6.

Antwoord:

Geen belemmeringen te melden.

XVII. Further information on the practical application of the provisions of article 6

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over publieke inspraak bij besluiten over specifieke activiteiten in artikel 6, bv. bestaan er statistieken of andere informatie over inspraak bij besluiten over specifieke activiteiten, of over besluiten die de bepalingen van dit artikel niet toepassen op voorgestelde activiteiten voor nationale defensiedoeleinden?

Antwoord:

De bepalingen voor de implementatie van artikel 6 van het Verdrag van Aarhus in het Brusselse recht worden nauwgezet toegepast in de procedures over de particuliere activiteiten.

XVIII. Website addresses relevant to the implementation of article 6

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

<https://leefmilieu.brussels>

XIX. Practical and/or other provisions made for the public to participate during the preparation of plans and programmes relating to the environment pursuant to article 7

Noteer de passende praktische en/of andere bepalingen genomen voor inspraak voor het publiek tijdens de voorbereiding van plannen en programma's die betrekking hebben op het milieu. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9.

Antwoord:

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de beoordeling van de effecten van de plannen en programma's transversaal georganiseerd door de ordonnantie van 18 maart 2004 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde plannen en programma's (hierna de "ordonnantie van 18 maart 2004"). Deze ordonnantie heeft met name tot doel de Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's om te zetten.

Als een plan of programma onderworpen wordt aan een effectenbeoordeling (dat geldt in principe voor alle plannen of programma's die aanzienlijke effecten kunnen hebben op het milieu), wordt het ook onderworpen aan een openbaar onderzoek, in het begin van de procedure, gedurende minimaal 60 dagen, in overeenstemming met artikel 11 van de ordonnantie van 18 maart 2004:

"De ontwerpindieners onderwerpt het ontwerpplan of -programma en het bijbehorende milieueffectenrapport aan een openbaar onderzoek voordat het plan of programma wordt vastgesteld of aan de wetgevings- of verordeningprocedure wordt onderworpen.

Het openbaar onderzoek wordt door middel van aanplakkingen aangekondigd in elke gemeente van het Gewest, door middel van een bericht in het Belgisch Staatsblad en in ten minste drie Nederlandstalige en drie Franstalige kranten die in het Gewest worden verspreid, alsook door een mededeling op radio en televisie op de wijze die door de ontwerpindieners wordt vastgesteld. De bekendmaking vermeldt het begin en het einde van het openbaar onderzoek. (Buiten de genoemde aankondigingsmaatregelen, wordt het openbaar onderzoek ook elektronisch aangekondigd volgens door de Regering bepaalde modaliteiten.)

De ontwerpindieners vraagt de gemeenten hun opmerkingen mee te delen in het kader van het openbaar onderzoek.

Nadat die bekendmakingen zijn geschied, worden het ontwerpplan of -programma en het milieueffectenrapport gedurende minstens zestig dagen op het gemeentehuis van elke gemeente van het Gewest ter beschikking van het publiek gesteld.

De opmerkingen en bezwaren, waarvan de auteurs een kopie naar het College van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeenten kunnen sturen, worden binnen de onderzoekstermijn (ofwel per post, ofwel elektronisch volgens door de Regering bepaalde modaliteiten) of tegen ontvangstbewijs aan de ontwerpindieners gericht.

In geval van wijziging van de plannen en programma's, kan de Regering beslissen dat het openbare onderzoek uitgevoerd wordt volgens de modaliteiten waarin voorzien is in de vorige leden."

Afhankelijk van de thema's van de plannen of programma's worden ze ook voor advies voorgelegd aan diverse adviserende autoriteiten die een deel van het publiek vertegenwoordigen, bijvoorbeeld de Raad voor het Leefmilieu, Brupartners (instantie voor sociaaleconomisch overleg), de Gewestelijke Mobiliteitscommissie, de Brusselse Hoge Raad voor Natuurbehoud, de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie, het Bestuur Ruimtelijke

Ordering en Huisvesting of het Comité van Watergebruikers (cf. art. 12 en 10, § 2 van de ordonnantie van 18 maart 2004).

In voorkomend geval (als het plan of programma aanzienlijke effecten zou kunnen hebben buiten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest), moeten er ook grensoverschrijdende raadplegingen worden gehouden (cf. art. 13 van de ordonnantie van 18 maart 2004).

Artikel 14 van de ordonnantie van 18 maart 2004 verduidelijkt nog dat “bij de voorbereiding en vóór de vaststelling of de onderwerping aan de wetgevings- of verordeningprocedure van het plan of programma wordt rekening gehouden met (...) de volgens de artikelen 11 en 12 gegeven adviezen en het resultaat van de grensoverschrijdende raadpleging volgens artikel 13.”

Naast deze transversale wetgeving omvatten verschillende sectorale wetgevingen een verplichting tot het houden van openbare raadplegingen, hetzij door te verwijzen naar het mechanisme van de ordonnantie van 18 maart 2004, hetzij door hun eigen raadplegingsmechanisme te voorzien (bv. inzake afval, geluid, lucht, natuurbehoud, pesticiden ...).

De in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest goedgekeurde plannen en programma's en de relevante documenten van de effectenbeoordeling zijn publiek toegankelijk en beschikbaar op de website van Leefmilieu Brussel: <https://leefmilieu.brussels/burgers/onze-acties/gewestelijke-plannen-en-beleid>. Daarnaast bevat de website van Leefmilieu Brussel sinds 2024 een specifieke pagina over de openbare raadplegingen en de resultaten van de afgesloten raadplegingen (<https://leefmilieu.brussels/burgers/het-milieu-brussel/bijdragen-aan-beslissingen>).

XX. Opportunities for public participation in the preparation of policies relating to the environment provided pursuant to article 7

Verklaar welke inspraakmogelijkheden er zijn tijdens de voorbereiding van het beleid dat betrekking heeft op het milieu.

Antwoord:

Zie ordonnantie van 18 maart 2004 betreffende de milieueffectenbeoordeling van bepaalde plannen en programma's, art. 11 (openbare onderzoeken) en 13 (grensoverschrijdende raadplegingen).

Het gewestelijk Lucht-Klimaat-Energieplan (LKEP – https://document.environnement.brussels/opac_css/elecfile/PACE_NL.pdf, zie i.a. p. 176), biedt een illustratie van een plan dat rechtstreeks meerdere doelstellingen van het Verdrag van Aarhus bevat, onder meer op het vlak van de deelname aan het uitwerken van een beleid. De volgende verbintenissen worden aangegaan:

“1. de participatieve democratie verder ontwikkelen om de burgers te betrekken bij de vormgeving van klimaatmaatregelen en de Permanente Burgerconventie over het klimaat op te zetten;

2. overeenkomstig de klimaatordonnantie een langetermijnstrategie over 30 jaar ontwikkelen, die er op gericht is de sectorale verdeling van de doelstellingen voor de vermindering van de directe en indirecte broeikasgasemissies te specificeren, door meer bepaald de werkzaamheden van de Permanente Burgerconventie te integreren;

3. steun blijven verlenen aan de ontplooiing van burgerinitiatieven rond de transitie, bijvoorbeeld via het mechanisme 'Vooruit met de wijk', en er daarbij op toezien dat ook de doelgroepen worden bereikt die momenteel verder af staan van de participatieruimten, denk aan jongeren;
4. de samenwerking met de verschillende Brusselse overheidsdiensten versterken op het gebied van participatie en raadpleging. De dienst Participatie van perspective.brussels zal worden uitgenodigd om bij te dragen aan de raadpleging over een aantal klimaatbeleidsacties en -prioriteiten (zie hieronder);
5. de boodschappen en de dragers informeren en diversifiëren naargelang van het publiek, om te zorgen voor een goed en breed begrip van de uitdagingen, de maatregelen en de acties;
 - bijzondere aandacht besteden aan de meest kwetsbare groepen (voor wie de klimaatproblematiek in hun dagelijks leven nog geen prioriteit is, maar die wel als eersten door de gevolgen van de klimaatverandering zullen worden getroffen, zoals uit vele studies is gebleken);
 - bewustmakings- en informatiecampagnes gericht op jongeren en kinderen versterken, met name op uitwisselingsplaatsen zoals buurthuizen, jeugthuizen en lagere scholen. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de opleiding van de parkwachters-animatoren van Leefmilieu Brussel in dit verband;
 - samenwerken met structuren die actief zijn op het gebied van interculturaliteit (Centre Bruxellois d'Actions Interculturelles, bemiddelaars, enz.) voor de verspreiding van de informatie;
 - specifieke bewustmakingsacties ondernemen in middelbare scholen, hoofdzakelijk van het technisch en beroepsonderwijs: kennis over de klimaatverstoring en de oplossingen, versterking van de informatie over de werkgelegenheidssectoren in de overgang naar een koolstofarme economie;
6. de actiecapaciteit van de actoren van de transitie ondersteunen;
7. de dialoog met de volledige Brusselse bevolking rond gemeenschappelijke doelstellingen en een gemeenschappelijke strategie versterken, en een positief, inclusief en mobiliserend verhaal opbouwen, met de hoop de valkuilen van reductie, moralisering en schuldgevoel in de boodschappen te vermijden. Om dat te doen zal Leefmilieu Brussel zich omringen met deskundigen;
8. een algemene bewustmakings- en experimenteerstrategie ontwikkelen die erop gericht is de lokale actoren te identificeren en als steunpunten te gebruiken;
9. naast de voorbeeldfunctie van de overheid die doorheen het hele Plan wordt aangemoedigd, moeten initiatieven van burgers en bedrijven op het gebied van klimaatverandering worden ondersteund en verspreid om als inspiratiebron te dienen”.

Een ander voorbeeld van een mechanisme voor burgerparticipatie kan worden gegeven in het domein van de ruimtelijke ordening, voor de transitie van de wijken naar meer duurzaamheid. Om het Gewest beter te uit te rusten tegen de gevolgen van de klimaatverandering en milieu-uitdagingen en om een kwalitatief levenskader en een eerlijke transitie voor iedereen te garanderen, leidt Leefmilieu Brussel het samenwerkingsplatform *Be Sustainable* (<https://besustainable.brussels/nl>). Dit platform stelt een toolbox en het New Compass (Brussels referentiesysteem voor duurzame wijken) ter beschikking. Het thema “beheer en participatie” van het New Compass (<https://leefmilieu.brussels/burgers/het-milieu-brussel/brussel-duurzaam-veranderen/be-sustainable-realiseer-een-duurzaam-wijkproject>) bespreekt in ruime zin de uitdagingen van burgerparticipatie, wat onmisbaar is om een inclusief “duurzaam” wijkproject op poten te zetten. *Be Sustainable*, dat samen met de gewestelijke actoren voor ruimtelijke ordening werd uitgewerkt, biedt verschillende diensten aan om zowel de overheden als privé-instellingen, en uiteindelijk ook de burgers, te

helpen hun ambitieuze, innovatieve, solidaire en dus veerkrachtige projecten voor duurzame wijken te ontwerpen, uit te voeren en te beheren.

Perspective.brussels besteedt aandacht aan het milieu in zijn verschillende plannen en betreft het publiek bij de uitwerking ervan (zie bijvoorbeeld ShareTheCity: <https://perspective.brussels/nl/nieuws/share-city-de-brusselse-regering-keurt-de-strategische-richtlijnen-goed-voor-de-aanpassing-van-het>).

De Dienst Participatie in het Brussels Gewest van perspective.brussels biedt een transversale actie aan voor de versterking van de participatieve democratie via advies en expertise ter ondersteuning van gewestelijke en lokale overheidsinstellingen en ook van burgercollectieven. Hij biedt namelijk begeleiding aan alle Brusselse administraties bij de invoering van hun participatieve processen en stelt op het platform participation.brussels verschillende hulpmiddelen, naslagwerken en methodes ter beschikking om de verschillende actoren te sensibiliseren en op te leiden met het oog op een kwalitatieve participatie.

XXI. Obstacles encountered in the implementation of article 7

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van artikel 7.

Antwoord:

Geen grote belemmeringen.

XXII. Further information on the practical application of the provisions of article 7

Verschaf verdere informatie over de **praktische toepassing van de bepalingen over publieke inspraak in besluiten over specifieke activiteiten** (= plannen en programma's?) in artikel 7.

Antwoord:

In het kader van het Lucht-Klimaat-Energieplan werd een burgerraad voor het klimaat opgericht (<https://www.klimaatraad.brussels/>). Het gaat om een raad bestaande uit een honderd burgers die willekeurig werden uitgeloot en die een reeks aanbevelingen zullen overmaken aan de regering voor een “koolstofarm” Brussel tegen 2050. Deze groep wordt elk jaar vernieuwd. Voor elke cyclus bespreekt de raad een thema dat door de vorige groep werd gekozen. De eerste cyclus ging over de leefomgeving. De tweede cyclus zal over voeding gaan. Elke deelnemer wordt vergoed voor het geleverde werk.

XXIII. Website addresses relevant to the implementation of article 7

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

<http://leefmilieu.brussels>

<https://leefmilieu.brussels/guichet/plans-et-programmes>

<https://perspective.brussels/nl/nieuws/share-city-de-brusselse-regering-keurt-de-strategische-richtlijnen-goed-voor-de-aanpassing-van-het>

<https://participation.brussels/>

Zie boven.

XXIV. Efforts made to promote public participation during the preparation of regulations and rules that may have a significant effect on the environment pursuant to article 8

Beschrijf welke inspanningen er gedaan worden om doeltreffende inspraak te bevorderen tijdens de voorbereiding door overheidsinstanties van uitvoerende regelgevingen en andere algemeen toepasselijke wettelijk bindende regels die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu. Beschrijf, voor zover passend, de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9.

Antwoord:

De raadpleging van het publiek kan gebeuren via de verschillende representatieve organismen in de **Raad voor het Leefmilieu** van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (<https://www.brupartners.brussels/nl/raad-voor-het-leefmilieu>). Dit orgaan werd opgericht door het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 15 maart 1990 houdende de regeling van de oprichting, de samenstelling en de werking van de Raad voor het Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De Raad heeft als opdracht uit eigen beweging of op aanvraag van de Regering of van de Minister van leefmilieu, een gemotiveerd advies te verlenen over elk ontwerp van ordonnantie of regelgevend besluit in het domein van het leefmilieu met betrekking tot Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Elk ontwerp van wet of reglement inzake leefmilieu betreffende het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt systematisch ter advies voorgelegd aan de raad. De Raad voor het Leefmilieu bestaat uit vertegenwoordigers van verenigingen zonder winstoogmerk die actief zijn inzake leefmilieu; ambtenaren komende uit de departementen die Stedelijke en Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, en het Openbare Vervoer beheren; vertegenwoordigers van representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties; een vertegenwoordiger van de middenstand; wetenschappers gespecialiseerd in leefmilieu voorgedragen door de universiteiten en de Raad; vertegenwoordigers van de Vereniging van de Stad en de gemeenten van Brussel; vertegenwoordigers van het Gewestelijk Agentschap voor Netheid; vertegenwoordigers van verbruikersorganisaties of van organisaties van openbaar nut; vertegenwoordigers van de wateroperatoren; en ambtenaren van Leefmilieu Brussel. Hoewel de adviezen van de Raad voor het Leefmilieu niet bindend zijn, moeten de overheden, als ze van deze adviezen afwijken, hun beslissing rechtvaardigen. De adviezen zijn beschikbaar op de website van de Raad voor het Leefmilieu, samen met de kalender en het programma van de vergaderingen.

Artikel 6, § 3 van het GDO “Openbaarheid van bestuur” voorziet bovendien **de publicatie van de agenda’s en de beslissingen genomen door de Regering** in een rubriek getiteld “transparantie” op haar website:

“De Regering, het Verenigd College en het College verspreiden in de rubriek transparantie van hun website:

- uiterlijk op de dag vóór hun vergaderingen, de definitieve agenda van die vergaderingen;
- uiterlijk op de werkdag die volgt op hun vergadering, de beslissingen die zij goedgekeurd hebben alsook de nota's waarop die gebaseerd zijn.”

Sommige initiatieven voor burgerparticipatie worden ook **op thematische wijze** genomen, bijvoorbeeld rond lucht, klimaat en energie (zie vragen XX en XXII, LKEP en burgerraad voor het klimaat).

XXV. Obstacles encountered in the implementation of article 8

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van artikel 8.

Antwoord;

Geen belemmeringen te melden voor de uitvoering van artikel 8.

XXVI. Further information on the practical application of the provisions of article 8

Verschaf verdere informatie over de **praktische toepassing van de bepalingen over publieke inspraak** omvat in artikel 8.

Antwoord:

De Europese jurisprudentie (zie Zaak C-290/15 van 2016, *D'Oultremont e.a. vs. Waals Gewest*, onder meer) heeft bepaald dat elke wetgevende of regelgevende handeling mogelijk moet worden onderworpen aan een milieu-evaluatie (zie § 49 van de bovenvermelde zaak). Elk ontwerp van tekst, zij het wetgeving of regelgeving, kan dus worden onderworpen aan burgerparticipatie; zie antwoordelementen op vraag XIX, in toepassing van artikel 7.

XXVII. Website addresses relevant to the implementation of article 8

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

<https://www.brupartners.brussels/nl/raad-voor-het-leefmilieu>

XXVIII. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on access to justice in article 9

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over toegang tot de rechter in artikel 9.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 9 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. Alsook in het bijzonder:

(a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:

(i) eenieder die meent dat zijn of haar verzoek om informatie ingevolge artikel 4 niet behandeld werd in overeenstemming met de bepalingen van dat artikel, toegang heeft tot een herzieningsprocedure voor een rechterlijke instantie of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan;

(ii) waar er een bepaling is voor zo een beroep bij een rechterlijke instantie, een dergelijk persoon tevens toegang heeft tot een bij wet ingestelde snelle procedure die kosteloos of niet duur is, voor heroverweging door een overheidsinstantie of toetsing door een onafhankelijk en onpartijdig orgaan anders dan een rechterlijke instantie;

(iii) eindbeslissingen ingevolge deze paragraaf bindend zijn voor de overheidsinstanties die de informatie bezit en de redengeving schriftelijk geschiedt, in ieder geval wanneer toegang tot informatie wordt geweigerd;

(b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat binnen het kader van haar nationale wetgeving, leden van het betrokken publiek die voldoen aan de criteria van **paragraaf 2** toegang hebben tot een herzieningsprocedure voor een rechterlijke instantie en/of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan, om de materiële en formele rechtmatigheid te bestrijden van enig besluit, handelen of nalaten vallend onder de bepalingen van artikel 6,

(c) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen om te waarborgen dat wanneer zij voldoen aan de eventuele in haar nationale recht neergelegde criteria, leden van het publiek toegang hebben tot bestuursrechtelijke of rechterlijke procedures om het handelen en nalaten van privépersonen en overheidsinstanties te betwisten die strijdig zijn met bepalingen van haar nationale recht betreffende milieu;

(d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:

(i) de in paragraaf 1, 2 en 3 bedoelde procedures voorzien in passende en doeltreffende middelen;

(ii) zulke procedures eveneens voldoen aan de (andere) vereisten van deze paragraaf;

(e) Met betrekking tot **paragraaf 5**, maatregelen genomen om te waarborgen dat aan het publiek informatie wordt verstrekt over toegang tot bestuursrechtelijke en rechterlijke herzieningsprocedures.

Antwoord:

a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:

(i) eenieder die meent dat zijn of haar verzoek om informatie ingevolge artikel 4 niet behandeld werd in overeenstemming met de bepalingen van dat artikel, toegang heeft tot een herzieningsprocedure voor een rechterlijke instantie of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan;

(ii) waar er een bepaling is voor zo een beroep bij een rechterlijke instantie, een dergelijk persoon tevens toegang heeft tot een bij wet ingestelde snelle procedure die kosteloos of niet duur is, voor heroverweging door een overheidsinstantie of toetsing door een onafhankelijk en onpartijdig orgaan anders dan een rechterlijke instantie;

(iii) eindbeslissingen ingevolge deze paragraaf bindend zijn voor de overheidsinstanties die de informatie bezit en de redengeving schriftelijk geschiedt, in ieder geval wanneer toegang tot informatie wordt geweigerd;

In 2019 heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn wetgeving inzake de toegang tot informatie – met inbegrip van de milieu-informatie – gerationaliseerd in één enkele volledige tekst (cf. GDO “Openbaarheid van bestuur”).

Deze wetgeving voorziet specifieke gewestelijke beroepsinstanties (in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest):

*- Een **ombudsvrouw**, die haar functie heeft opgenomen op 1 januari 2022. De ombudsvrouw heeft als opdracht onder meer om klachten te onderzoeken over de werking van de bestuurlijke overheden die ressorteren onder het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de instellingen die belast zijn met een opdracht van openbaar nut door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (art. 2, 1°, a) en g) van het gezamenlijk decreet en ordonnantie van 16 mei 2019 met betrekking tot de Brusselse ombudsman (hierna het “GDO Brusselse ombudsman”). Wanneer een administratief of gerechtelijk beroep wordt ingediend, kan de ombudsvrouw parallel hiermee de klacht onderzoeken (art. 13 GDO “Brusselse ombudsman”);*

*- De gewestelijke **Commissie voor Toegang tot Bestuursdocumenten** (hierna de “CTB”), die de beroepen behandelt met betrekking tot:*

- de niet-nakoming van de verplichtingen inzake actieve openbaarheid voorzien in het GDO “Openbaarheid van bestuur” (art. 25, § 1, 1°);

- de weigering van toegang tot de informatie (art. 25, § 1, 2° van het GDO “Openbaarheid van bestuur”);

- de weigering om onjuiste of onvolledige gegevens te corrigeren (art. 25, § 1, 3° van het GDO “Openbaarheid van bestuur”).

Het aantekenen van beroep bij de CTB is kosteloos. Het moet schriftelijk bij de CTB worden ingediend binnen een termijn van 30 dagen (5 werkdagen ingeval van spoedeisendheid) te rekenen vanaf de dag van de kennisname van de uitdrukkelijke weigeringsbeslissing of, bij ontstentenis van een dergelijke beslissing, vanaf de dag van het verstrijken van de termijn waarbinnen de bestuurlijke overheid zich moest uitspreken over de aanvraag (art. 27 van het GDO “Openbaarheid van bestuur”). Het beroep kan per e-mail worden ingediend.

Deze termijnen worden onderbroken door het indienen van een klacht bij de ombudsvrouw. Een nieuwe termijn van 30 dagen of 5 dagen begint te lopen vanaf de datum van ontvangst door de aanvrager van de kennisgeving van de ombudsvrouw over het einde van haar interventie (art. 27, § 1, 3° lid van het GDO “Openbaarheid van bestuur”).

De CTB doet uitspraak over het beroep binnen de 60 dagen na de ontvangst van het bestuursdocument of van de milieu-informatie. Indien de aanvraag als kennelijk onredelijk of te onduidelijk geformuleerd wordt beschouwd door de overheid, zal de CTB een uitspraak doen binnen 60 dagen na de ontvangst van het beroep. als In geval van hoogdringendheid

doet de Commissie uitspraak over het beroep binnen een termijn van 10 werkdagen te rekenen vanaf de ontvangst van het beroep. Indien deze termijnen niet worden nageleefd, zal het beroep als verworpen worden beschouwd (art. 29, § 1, 3^e lid van het GDO “Openbaarheid van bestuur”).

De CTB beschikt over herzieningsbevoegdheid krachtens dewelke ze de bevoegdheid heeft om zelf toegang te verlenen tot de betwiste bestuursdocumenten of milieu-informatie of de verbetering daarvan te vragen. Ze kan de bestuurlijke overheid de opdracht geven om zich binnen de door haar gestelde termijn, die niet meer mag bedragen dan 30 dagen, te schikken naar haar beslissing, of in de plaats van de bestuurlijke overheid treden als deze termijn overschreden wordt.

De CTB beschikt eveneens over onderzoeks- en dwangbevoegdheden (art. 28 van het GDO “Openbaarheid van bestuur”).

De CTB publiceert op haar website, binnen de 20 werkdagen na de goedkeuring, de beslissingen, adviezen en voorstellen die ze goedkeurt. Er wordt ook een jaarverslag gepubliceerd dat beschikbaar is op de Editoria-website (<https://publi.irisnet.be/web/organization?vipKey=O0b353242-1cf1-4296-be64-9c52b5322e70>).

De beslissingen van de CTB kunnen betwist worden voor de Raad van State (cf. Bijdrage van de federale autoriteit aan dit verslag).

De CTB bestaat uit 9 leden waaronder een voorzitter die lid is van de Raad van State of het auditoraat ervan, of een magistraat in het gerechtelijk arrondissement Brussel.

Vier leden worden aangeduid onder de statutaire personeelsleden van de Brusselse bestuurlijke overheden. De leden die in deze hoedanigheid worden aangeduid, moeten houder zijn van een universitair diploma van de tweede cyclus in de rechten en over voldoende ervaring beschikken in het domein van de openbaarheid van bestuur

Vier leden worden aangeduid voor hun grondige kennis in het domein van de openbaarheid van bestuur. Ze moeten houder zijn van een universitair diploma van de tweede cyclus in de rechten en mogen geen ambtenaar zijn in een bestuurlijke overheid.

De leden worden aangeduid voor een verlengbare termijn van 5 jaar.

De CTB oefent haar opdracht autonoom en onpartijdig uit. Haar leden mogen niet onderworpen worden aan een evaluatie of een tuchtprocedure op basis van de motieven van de beslissingen die goedgekeurd zijn in het kader van de taken die krachtens dit gezamenlijk decreet en ordonnantie of de uitvoeringsbesluiten ervan toegewezen worden (art. 26, § 5 van het GDO “Openbaarheid van bestuur”).

In een notendop:

- Iedereen die meent dat de aanvraag tot informatie die werd ingediend niet behandeld werd in overeenstemming met de geldende wettelijke bepalingen, beschikt over het volgende:
 - Recht op beroep voor een onafhankelijk en onpartijdig orgaan dat bij wet is opgericht (de Brusselse Ombudsman of de CTB). Dit recht op beroep houdt het volgende in:
 - een snelle (60 dagen) of hoogdringende (10 dagen) procedure;
 - een procedure die bij wet is vastgesteld;
 - een kosteloze procedure;
 - het heronderzoek van het bij een overheidsinstantie ingediende verzoek;
 - een definitieve schriftelijke en met redenen omklede beslissing waartegen beroep kan worden aangetekend bij een gerechtelijk orgaan (Raad van State);

- een definitieve beslissing die in de plaats komt van die van de administratieve autoriteit die de informatie bezit (hervormingsbevoegdheid).
- Een tweede niveau van beroep bij een gerechtelijk orgaan (de Raad van State) waarvan de met redenen omklede, schriftelijke beslissing bindend is voor de administratieve autoriteit die de informatie bezit.
- de mogelijkheid om een klacht in te dienen bij de regionale ombudsman als de betrokkene geen genoegdoening heeft gekregen van de administratie.

b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat binnen het kader van haar nationale wetgeving, leden van het betrokken publiek die voldoen aan de criteria van **paragraaf 2** toegang hebben tot een herzieningsprocedure voor een rechterlijke instantie en/of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan, om de materiële en formele rechtmatigheid te bestrijden van enig besluit, handelen of nalaten vallend onder de bepalingen van artikel 6:

De leden van het betrokken publiek kunnen een beroep indienen bij de sectie administratieve geschillen van de Raad van State op basis van de artikelen 14, 17 en 19, 2e lid van de gecoördineerde wetten van de Raad van State (zie rapport van de Federale Overheid).

c) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen om te waarborgen dat wanneer zij voldoen aan de eventuele in haar nationale recht neergelegde criteria, leden van het publiek toegang hebben tot bestuursrechtelijke of rechterlijke procedures om het handelen en nalaten van privépersonen en overheidsinstanties te betwisten die strijdig zijn met bepalingen van haar nationale recht betreffende milieu:

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geldt, krachtens artikel 29 van het Wetboek van inspectie, dat iedere natuurlijke of rechtspersoon die een belang heeft bij de besluitvorming inzake milieuschade, met name hij die zulke milieuschade lijdt of dreigt te lijden, gerechtigd is om bij de leidend ambtenaar van Leefmilieu Brussel opmerkingen in te dienen betreffende elk geval van milieuschade of onmiddellijke dreiging van dergelijke schade waarvan hij kennis heeft, en de mogelijkheid heeft om de bevoegde instantie inzake milieuaansprakelijkheid te verzoeken maatregelen te treffen (inspectie, preventie, aangifte en sanctie voor milieu-inbreuken). Iedere vereniging die op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ijvert voor de bescherming van het leefmilieu, wordt geacht een belang te hebben op voorwaarde dat: 1° de vereniging is opgericht in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk (vzw); 2° de vereniging zonder winstoogmerk al bestond vóór de datum waarop de milieuschade of de onmiddellijke dreiging van schade zich heeft voorgedaan; 3° het statutair doel de bescherming van het leefmilieu is; en 4° het belang waarvan de aantasting in haar opmerkingen en/of haar verzoek tot het nemen van maatregelen wordt aangevoerd, past in het kader van het statutair doel van de vereniging, zoals blijkt op de datum waarop de schade of de onmiddellijke dreiging van schade zich heeft voorgedaan. Het verzoek gaat vergezeld van de relevante informatie en gegevens ter ondersteuning van de opmerkingen die met betrekking tot de milieuschade in kwestie worden voorgelegd. Wanneer het verzoek tot maatregelen en de bijbehorende opmerkingen op aannemelijke wijze het bestaan van milieuschade aangeven, onderzoekt de instantie deze opmerkingen en het ingediende verzoek. In dat geval, biedt de bevoegde instantie de betrokken exploitant de gelegenheid om zijn standpunt met betrekking tot het verzoek tot maatregelen en de bijbehorende opmerkingen kenbaar te maken, overeenkomstig de door de Regering vastgelegde vormen en termijnen. De bevoegde instantie brengt de personen die opmerkingen hebben ingediend zo spoedig mogelijk en uiterlijk een maand na ontvangst van het verzoek op de hoogte van haar beslissing om al dan niet op te treden, met vermelding van de redenen waarop haar beslissing is gebaseerd. De kennisgeving van de met redenen omklede beslissing van de bevoegde instantie vermeldt de rechtsmiddelen en

beroepstermijnen waarvan ze het voorwerp kan uitmaken, evenals de modaliteiten voor het indienen van dit beroep. Er zijn twee niveaus van beroep mogelijk tegen de beslissing van de leidinggevend ambtenaar van Leefmilieu Brussel: 1° bij het Milieucollege tegen de beslissingen, daden of verzuim van de bevoegde instantie en 2° bij de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tegen de beslissingen van het Milieucollege. Een laatste beroep bij de Raad van State is mogelijk tegen de beslissing van de Regering.

Voor de andere aspecten: zie het rapport van de Federale Overheid.

d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:

(i) de in paragraaf 1, 2 en 3 bedoelde procedures voorzien in passende en doeltreffende middelen;

(ii) zulke procedures eveneens voldoen aan de (andere) vereisten van deze paragraaf 4:

Op grond van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu (hierna de “wet van 12 januari 1993”) kunnen vzw’s die voldoen aan de voorwaarden van de bovenstaande wet een vordering tot staking instellen voor de rechtbank van eerste aanleg in geval van een kennelijke inbreuk of een ernstige dreiging van inbreuk op wetten, decreten, ordonnanties, verordeningen of besluiten met betrekking tot de bescherming van het leefmilieu.

Zoals hiervoor uiteengezet, bieden de bestaande procedures voldoende en effectieve rechtsmiddelen wanneer:

- *Meerdere beroepsniveaus worden georganiseerd (voor gerechtelijke instanties enerzijds en voor een administratieve jurisdictie anderzijds, maar ook voor de jurisdicties van gerechtelijke orde overeenkomstig de bovenvermelde wet van 12 januari 1993);*
- *De criteria betreffende de handelingsbevoegdheid redelijk zijn en voldoende ruim om de toegang tot justitie te waarborgen voor alle categorieën van natuurlijke of rechtspersonen die een belang hebben om te handelen in de zin van artikel 17 van het Gerechtelijk Wetboek;*
- *Hetzij de eindbeslissing in beroep de betwiste beslissing van het bestuursorgaan (administratief beroep) vervangt, hetzij het bestuursorgaan gebonden is aan de eindbeslissing in beroep (gerechtelijk beroep);*
- *De procedure snel is; er is voorzien in een spoedprocedure en in de mogelijkheid van een gerechtelijk bevel (zie wet van 12 januari 1993);*
- *De beslissingen van de CTB en de arresten van de Raad van State op hun respectieve websites worden gepubliceerd;*
- *De kosten van de procedures niet onbetaalbaar zijn: de procedure is hetzij gratis (bij de CTB), hetzij redelijk (een griffierecht van € 200 moet worden betaald door elke verzoekende partij om beroep in te dienen bij de Raad van State, alsook een bijdrage aan het budgettaire fonds voor juridische bijstand van de 2e lijn; een recht van € 125 moet worden betaald om beroep in te stellen voor het Milieucollege of de Regering). Er een rechtsbijstandssysteem is voorzien (zie de website van het “Bureau d’Aide juridique de Bruxelles – BAJ”) dat een eerste advies aanbiedt aan iedereen, zonder inkomensvoorwaarden: <https://bajbruxelles.be/index.php/fr/une-aide-juridique-pour-qui>).*

e) Met betrekking tot **paragraaf 5**, maatregelen genomen om te waarborgen dat aan het publiek informatie wordt verstrekt over toegang tot bestuursrechtelijke en rechterlijke herzieningsprocedures:

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moeten de burgers geïnformeerd worden over lopende administratieve en gerechtelijke beroepsprocedures. Elke eenzijdige bestuurshandeling met individuele strekking die ter kennis wordt gebracht van een burger of elke beslissing tot weigering van toegang tot de informatie (volledig, gedeeltelijk of in de gevraagde vorm), moet het volgende vermelden: 1° de mogelijkheid om zich te wenden tot de Brusselse ombudsman (met de modaliteiten om dit te doen) en 2° de eventuele administratieve beroepsmogelijkheden, de bevoegde instanties waar men het beroep moet instellen, en de na te leven vormen en termijnen (art. 8, § 2 van het GDO “Openbaarheid van bestuur”).

Krachtens artikel 19, 2e lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moeten de bestuurlijke handelingen of beslissingen met individuele strekking het bestaan vermelden van de beroepsmogelijkheden voor de Raad van State (vermelding van het bestaan van dit beroep en de na te leven vormen en termijnen). Als niet aan deze voorwaarde voldaan is, zal de verjaringstermijn van 60 dagen voor het instellen van een beroep tot nietigverklaring pas ingaan vier maanden nadat de betrokkene in kennis is gesteld van de akte of beslissing met individuele strekking.

XXIX. Obstacles encountered in the implementation of article 9

Beschrijf de belemmeringen bij de uitvoering van de paragrafen van artikel 9.

Antwoord:

Zie het rapport van de Federale Overheid.

XXX. Further information on the practical application of the provisions of article 9

Verschaf verder informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over toegang tot de rechter overeenkomstig artikel 9, bv. zijn er statistieken beschikbaar over milieurechtspleging en zijn er bijstandsmechanismen om financiële of andere barrières voor toegang tot de rechter weg te nemen of te verminderen?

Antwoord:

Zie het rapport van de Federale Overheid.

XXXI. Website addresses relevant to the implementation of article 9

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

Zie het rapport van de Federale Overheid.

<https://leefmilieu.brussels/wie-zijn-wij/toegang-tot-informatie/toegang-tot-rechtspraak-milieuzaken>

https://be.brussels/over-het-gewest/commissie-voor-toegang-tot-bestuursdocumenten-ctb?set_language=nl

Artikels 10-22 zijn niet voor nationale implementatie.

XXXII. Algemene opmerkingen over het doel van het Verdrag

Geef aan, indien passend, hoe de implementatie van het Verdrag bijdraagt tot de bescherming van het recht van elke persoon van de huidige en toekomstige generaties om te leven in een milieu dat passend is voor zijn of haar gezondheid en welzijn.

Antwoord:

Zie het rapport van de Federale Overheid.

XXXIII. Wetgevende, bestuursrechtelijke en andere maatregelen met het ook op de toepassing van de bepalingen van Artikel 6 bis en bijlage I bis inzake genetische gemodificeerde organismen

Wat betreft de wetgevende, bestuursrechtelijke en andere maatregelen met het oog op de toepassing van de bepalingen van artikel 6 bis inzake de inspraak van het publiek bij besluiten over de doelbewuste introductie in het milieu en het op de markt brengen van genetisch gemodificeerde organismen, moet het volgende verduidelijkt worden:

(a) Wat betreft **paragraaf 1** van artikel 6 bis en:

- (i) **paragraaf 1** van bijlage I bis, de maatregelen die opgenomen werden in het regelgevingskader van de Partij, voor doeltreffende informatieverstrekking en inspraak bij het nemen van onder artikel 6 bis vallende besluiten;
- (ii) **paragraaf 2** van bijlage I bis, de uitzonderingen, voorzien in het regelgevingskader van de Partij, op de in de bijlage I bis vastgestelde inspraakprocedure en de criteria op basis waarvan de uitzonderingen worden bepaald;
- (iii) **paragraaf 3** van bijlage I bis, de maatregelen die genomen werden om op passende en effectieve wijze een samenvatting van de kennisgeving die is ingediend voor het verkrijgen van een vergunning voor de doelbewuste introductie in het milieu of het op de markt brengen van een GGO, alsook het beoordelingsrapport wanneer dit voorhanden is, aan het publiek ter beschikking te stellen;
- (iv) **paragraaf 4** van bijlage I bis, de maatregelen die genomen werden om zich ervan te vergewissen dat de in deze paragraaf opgesomde informatie niet als vertrouwelijk wordt aangemerkt;
- (v) **paragraaf 5** van bijlage I bis, de maatregelen die genomen werden om een transparante besluitvorming te waarborgen en om het publiek toegang te verschaffen tot de desbetreffende procedurele informatie. Deze informatie betreft o.a.:
 - a. de aard van de eventuele besluiten;
 - b. de voor de besluitvorming verantwoordelijke overheidsinstantie;

	c. de overeenkomstig paragraaf 1 van bijlage 1 <i>bis</i> vastgestelde inspraakregelingen; d. de overheidsinstantie waarvan relevante informatie verkregen kan worden; e. de overheidsinstantie waarbij opmerkingen kunnen worden ingediend en de daartoe voorziene termijn;
(vi)	paragraaf 6 van bijlage I <i>bis</i>, de maatregelen die genomen werden om zich ervan te vergewissen dat de krachtens paragraaf 1 van bijlage 1 <i>bis</i> genomen maatregelen het publiek de mogelijkheid bieden om op elke passende wijze alle opmerkingen, informatie, analyses of meningen naar voren te brengen die het relevant acht voor de voorgestelde doelbewuste introductie, inclusief het op de markt brengen;
(vii)	paragraaf 7 van de bijlage I <i>bis</i>, de maatregelen die genomen werden om zich ervan te vergewissen dat er rekening gehouden wordt met de resultaten van de in paragraaf 1 bijlage I <i>bis</i> bedoelde inspraakprocedure;
(viii)	paragraaf 8 van de bijlage I <i>bis</i>, de maatregelen die genomen werden om zich ervan te vergewissen dat wanneer een overheidsinstantie een onder deze bijlage vallend besluit heeft genomen, de tekst van dat besluit openbaar wordt gemaakt, samen met de redenen en overwegingen waarop het besluit is gebaseerd;
(b)	Wat betreft paragraaf 2 van artikel 6 <i>bis</i>, de maatregelen die genomen zijn om zich ervan te vergewissen dat de eisen van bijlage 1 <i>bis</i> en de bepalingen van hun nationaal kader inzake bioveiligheid elkaar aanvullen en ondersteunen, met inachtneming van de doelstellingen van het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid.
<i>Antwoord:</i> Zie het rapport van de Federale Overheid.	

XXXIV. Belemmeringen bij de uitvoering van de paragrafen van artikel 6 bis en bijlage I bis

*Beschrijf hieronder **de belemmeringen** bij de uitvoering van de paragrafen van artikel 6 bis en bijlage I bis.*

<i>Antwoord:</i> Zie het rapport van de Federale Overheid.
--

XXXV. Bijkomende inlichtingen inzake de toepassing van de bepalingen van artikel 6 bis en bijlage I bis

Gelieve bijkomende informatie te verschaffen over de concrete toepassing van de bepalingen van artikel 6 bis inzake de inspraak van het publiek bij besluiten over de doelbewuste introductie in het leefmilieu en het op de markt brengen van genetisch gemodificeerde organismen, zoals de statistieken en de andere beschikbare informatie inzake de inspraak van het publiek bij besluiten hierover of bij de besluiten die krachtens paragraaf 2 van bijlage I bis beschouwd worden als uitzonderingen op de inspraakprocedures zoals beschreven in deze bijlage.

Antwoord:

Zie het rapport van de Federale Overheid.

XXXVI. Nuttige websites inzake de toepassing van artikel 6 bis

Desgevallend, nuttige websites geven, met name websites waar er informatie gevonden kan worden over de besluiten inzake genetisch gemanipuleerde organismen en hun verspreidingsgebied:

Antwoord:

Zie het rapport van de Federale Overheid.

XXXVII. Follow-up on issues of compliance

If, upon consideration of a report and any recommendations of the Compliance Committee, the Meeting of the Parties at its last session has decided upon measures concerning compliance by your country, please indicate (a) what were the measures; and (b) what specific actions your country has undertaken to implement the measures in order to achieve compliance with the Convention.

Please include cross-references to the respective sections, as appropriate.

Antwoord:

Zie het rapport van de Federale Overheid.